

NAŠA UNIVERZITA

MÁJ 2016

9

**Chorvátsky minister
zahraničných vecí
na UK**

**Rozhovor s absolventom UK
Ľubomírom Okruhlicom**

**Vedci UK pomáhajú
v boji proti tuberkulóze**

Víťazka súťaže MEDIK ROKA 2016

Vedci Univerzity Komenského pomáhajú v boji proti tuberkulóze . . .	3
MEDIK ROKA 2016 z Lekárskej fakulty UK	3
Študentka JLF UK opäť víťazkou medzinárodnej konferencie ŠVOČ	3
Vyberáme z programu rektora UK	4
Rektor UK prijal čínskeho veľvyslanca	4
Schválenie Rozpisu neúčelových finančných prostriedkov pre UK na rok 2016	4
Miro Kováč: Ak je spoločnosť nestabilná, nemôže byť štedrá	5
Fakulta managementu UK pomôže remeselníkom rozbehnúť podnikanie	6
Poznáme autora víťazného propagačného plagátu Erasmus+	6
Študent FMFI UK víťazom medzinárodnej matematickej súťaže	7
Giri's Day na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky UK	7
Fakulta matematiky, fyziky a informatiky UK predstavuje svojich úspešných absolventov	8
Pacient by mal od lekára odchádzať nielen vyliečený, ale aj spokojný s prístupom	10
Čokoládou proti vysokému krvnému tlaku?	10
Medzinárodný deň pôrodných asistentiek 2016	11
Predstavujeme špičkové vedecké tímy	12
Predstavujeme nového vedúceho Archívu UK	14
Exkurzia archivárov do starobylej Prahy a jej archívov	14
Centrum kognitívnej antropológie na FSEV UK: Výsledky hovoria samy za seba	15
Študenti práva na prestížnej medzinárodnej súťaži vo Viedni	16
Arbitration Conference 2016 na pôde Právnickej fakulty UK	16
Rozvoj vedeckej spolupráce na Právnickej fakulte UK	17
Ako reaguje EÚ na konflikty a krízy vo svojom susedstve?	18
Medzinárodná vedecká konferencia študentov stredných a vysokých škôl na PriF UK	19
Na Katedre výtvarnej výchovy PdF UK sme oživilí časopis Artefakt	20
Slovensko sa vďaka lyžovaniu zviditeľnilo na mape sveta	21
Nové publikácie v rámci projektu Transius	22
Letná univerzita slovenského jazyka a kultúry 2016	22
Prednáška o vyučovaní latinského jazyka v rámci nefilologických odborov na FiF UK	23
Najčastejšou závislosťou na Slovensku je už dlhodobo alkoholizmus	24
Etnológ – emeritný profesor Ján Podolák sa dožíva 90 rokov	26
Doc. MUDr. Mikuláš Toldy, CSc. (1926 – 1996) – 90. výročie narodenia	26
Martin Filko nám bude chýbať	27
Vďaka nemu stojí v Afganistane základná škola	28
Jazykové okienko	29
Listujeme v starých číslach	29
Richňava – ideálne miesto na aktívny oddych	29
Krížovka	30
Karikatúra	30
Čo nájdete v júňovej Našej univerzite	30
English Summary	31

Poznámka k titulnej strane: Víťazkou súťaže MEDIK ROKA 2016 sa stala Eňa Korňanová, študentka 6. ročníka všeobecného lekárstva Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

EDITORIÁL

Práve v roku, keď sa Karlova univerzita v Prahe významne podieľa na oslavách 700. výročia narodenia Karola IV., svojho zakladateľa a zároveň najvýznamnejšieho českého panovníka, najstaršia vysoká škola strednej a východnej Európy pomerne prekvapujúco oznámila, že od septembra zmení svoj oficiálny názov. Nejde pritom o zavedenie žiadneho radikálne iného či módnou trendovosťou zaváňajúceho pomenovania, ale o to, že univerzita vypúšťa zo svojho pomenovania lokatív „v Prahe“. Argumentuje najmä tým, že niektoré jej fakulty sídlia v Plzni a Hradci Králové, a tým, že zmena súvisí s novelou vysokoškolského zákona, ktorý nadobudne u našich západných susedov účinnosť od 1. septembra tohto roku. Čiastočná zmena názvu do istej miery rozdelila akademickú obec „Karlovy“, a to vrátane historikov, ktorí na nej pôsobia.

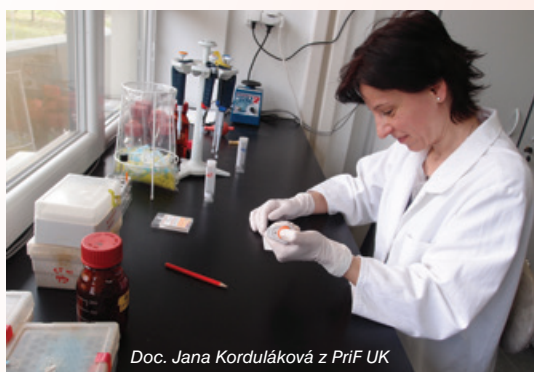
Ide o pekný príklad toho, ako pokus o narušenie zažitej tradície vyvolá u nemalej časti dotknutých citlivú reakciu. [Prítom názov Karlova univerzita (v Prahe) sa väčšmi vžil až po roku 1918, lebo pražská vysoká škola v priebehu svojej stáročnej existencie používala i rôzne iné pomenovania.] Osobne mi aj z tohto prípadu, ktorý je nám prostredím, kde sa odohráva, obzvlášť blízky, vyplýva, že zodpovedne premyslené rozhodnutia, ktoré v konečnom dôsledku budú na osoh všetkým, treba prijať a presadiť aj vtedy, ak sprvu vyvolávajú odmietavé, ba pobúrené reakcie. Svoje o tom vie aj MUDr. Ľubomír Okruhlica. Rozhovor s ním si môžete prečítať na s. 24 – 25. Všetkým nám preto želám dostatok múdrosti, mravnosti a zodpovednosti v každodennom rozhodovaní a konaní.

**Doc. Mgr. Vincent Múcska, PhD.,
prorektor UK pre rozvoj,
predseda Redakčnej rady Našej univerzity**

NAŠA UNIVERZITA časopis Univerzity Komenského v Bratislave • ročník 62 • mesačník vychádza 10-krát ročne • Časopis je zaregistrovaný na Ministerstve kultúry SR pod číslom EV 2933/09 • ISSN 1338-4163 • Vydáva Univerzita Komenského v Bratislave • IČO: 00 397 865 • Adresa: Šafárikovo nám. 6, P. O. Box 440, 814 99 Bratislava 1 • e-mail: nasa.univerzita@uniba.sk • Tel.: 02/592 44 346 • http://www.uniba.sk/nu • Predseda redakčnej rady: doc. Mgr. Vincent Múcska, PhD., prorektor UK. Členovia: RNDr. Martin Belluš, FMFI UK; ThDr. Dávid Benka, PhD., EBF UK; PhDr. Helena Bernadičová, LF UK; doc. RNDr. Branislav Bleha, PhD., PriF UK; prof. MUDr. Andrea Čalkovská, PhD., JLF UK; Mgr. Eva Faithová, PhD., PdF UK; Mgr. Andrea Figulová, PhD., FSEV UK; JUDr. Marián Giba, PhD., PraF UK; JUDr. PhDr. Katarína Gubíniová, PhD., FM UK; Mgr. Martina Krútilová, VM L. Štúra – Mlyny UK; Ing. Ľubomír Lauko, VI Družba UK; Mgr. František Seman, PhD., FTVŠ UK; ThDr. Ivan Šulík, PhD., RKCMF UK; Mgr. Jaroslav Tóth, PhD., FaF UK; Mgr. Jakub Trangoš, CDF UK; doc. PhDr. Miloslav Vojtech, PhD., FiF UK • Vedúca redaktorka: Mgr. Erika Hubčíková • Redakcia: PhDr. Andrea Földváryová, Mgr. Jana Blusková, Mgr. Zuzana Tomová • Fotograf: Vladimír Kuric • Grafická úprava: HLBINY s.r.o. • Tlač: KO&KA, spol. s r. o., Bratislava • Uzavierka: posledný pracovný deň v mesiaci • Za obsah príspevkov zodpovedajú autori. Za obsah inzercie zodpovedá zadávateľ.

Vedci Univerzity Komenského pomáhajú v boji proti tuberkulóze

Vedcom medzinárodného konzorcia s účasťou Univerzity Komenského v Bratislave (UK) sa podarilo vyriešiť trojrozmernú štruktúru enzýmu PatA, ktorý je nevyhnutný pre výstavbu dôležitých zložiek bunkového obalu *Mycobacterium tuberculosis*, patogéna spôsobujúceho tuberkulózu. Na výskume sa významnou mierou podieľali Mgr. Zuzana Svetlíková-Palčeková, PhD., doc. RNDr. Jana Korduláková, PhD., a doc. RNDr. Katarína Mikušová, PhD., z Katedry biochémie Prírodovedeckej fakulty UK (PrIF UK).

Doc. Jana Korduláková z PrIF UK

O významnom úspechu slovenských vedcov informoval aj časopis Nature Communications (impakt faktor 11,470). Publikovaný článok je výsledkom spolupráce medzinárodného tímu vedeného profesorom Marcelom Guerinom zo španielskeho Bilbaa. Bratislavské laboratórium UK sa však acyltransferáze PatA venuje už pomerne dlho. „Bola to práve doc. Korduláková, ktorá ešte v roku 2003 počas svojho doktorandského štúdia odhalila funkciu tohto proteínu. Niekoľko rokov trvalo, kým sa podarilo vypracovať metodiku na získanie tohto proteínu v dostatočnej kvalite a kvantite pre účely kryštalizácie. Veľkou mierou k tomu prispela Dr. Svetlíková-Palčeková, tiež v rámci svojho doktorandského štúdia na Prírodovedeckej fakulte UK,“ približuje doc. Katarína Mikušová z výskumného tímu UK.

Spolupráca so španielskymi kolegami napokon priniesla prelom v tom, že na základe vyriešenej trojrozmernej štruktúry umožnila pochopiť fungovanie jedinečného enzýmu, ktorý pracuje na rozhraní plazmatickej membrány a bunkovej cytoplazmy na molekulovej úrovni. „Sme presvedčení, že práve odkrytie biochemickej podstaty procesov, ktoré v mykobaktériách prebiehajú, môže byť užitočné pre účinný boj proti týmto patogénom,“ dodáva doc. Mikušová z PrIF UK.

Hoci na Slovensku je tuberkulóza pod kontrolou a s počtom 6,7 nových prípadov na 100 000 obyvateľov v roku 2014 sa radíme ku krajinám s nízkou incidenciou, z globálneho hľadiska ide o jedno z najväznejších infekčných ochorení, ktorému podľahne každý deň až 4 000 ľudí. Cieľom vedcov UK z Laboratória biochémie mykobaktérií je naďalej skúmať nepoznané aspekty fyziológie Kochovho bacila a svojím výskumom prispieť k hľadaniu nových liekov proti tuberkulóze.

„Výskum vedcov Prírodovedeckej fakulty UK nás posúva opäť o krok ďalej v boji proti tuberkulóze. Je tiež ukážkou dôležitosti medzinárodnej vedeckovýskumnej spolupráce,“ vyzdvihuje rektor UK prof. RNDr. Karol Mičieta, PhD.

Andrea Földváryová

Víťazka Eva Korňanová z LF UK

MEDIK ROKA 2016 z Lekárskej fakulty UK

Víťazkou súťaže MEDIK ROKA 2016 sa stala Eva Korňanová, študentka 6. ročníka všeobecného lekárstva Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (LF UK).

Študentka LF UK uspela v konkurencii 129 prihlásených medikov 5. a 6. ročníkov v odbore všeobecné lekárstvo. Súťaž MEDIK ROKA, ktorú organizuje sieť nemocníc Svet zdravia, ponúkla medikom aj tento rok možnosť otestovať si svoje teoretické, ale aj praktické poznatky a zručnosti. Finále súťaže prebehlo v nemocnici vo Vranove nad Topľou, kde si finalisti vyskúšali chirurgické šitie, popisovanie röntgenových snímok, určovanie krvných skupín a prácu s ultrazvukom v intenzívnej medicíne. Z nemedicínskych oblastí sa zoznámili s ekonomickým riadením nemocnice, fungovaním zdravotného poistenia, medicínskym právom či komunikáciou s pacientom.

„Z víťazstva sa veľmi teším,“ povedala študentka Eva Korňanová z LF UK, ktorá by sa chcela venovať gynekológii a pôrodnictvu. „Rada by som odkázala všetkým študentom, aby sa nevzdávali svojich snov a tešili sa z drobností, ktoré prichádzajú, a nedali sa odradiť negativizmom,“ radí medička Eva.

24-ročná víťazka zo Svätého Jura získala hlavnú finančnú výhru vo výške 3000 eur. Druhé miesto obsadila Martina Paulenová z Lekárskej fakulty Masarykovej univerzity v Brne. Tretia priečka patrí študentke Jesseniovej lekárskej fakulty UK v Martine Zuzane Horváthovej.

Prvý ročník súťaže MEDIK ROKA sa uskutočnil v roku 2015, jeho víťazom sa stal študent Jesseniovej lekárskej fakulty UK Andrej Skvašík.

Andrea Földváryová

Foto: Svet zdravia

Študentka JLF UK opäť víťazkou medzinárodnej konferencie ŠVOČ

Študentka 3. ročníka programu pôrodná asistancia na Jesseniovej lekárskej fakulte UK v Martine (JLF UK) Anna Šrenkelová s prácou „Očakávanie rodičky od podpornej osoby pri pôrode“ pod vedením konzultantky Mgr. Evy Urbanovej, PhD., už po druhý raz vyhrala 1. cenu na XI. Celoštátnej študentskej vedeckej konferencii bakalárskych a magisterských nelekárskych zdravotníckych odborov, ktorá sa konala 21. apríla 2016 na Fakulte zdravotníckych štúdií (FZS) Univerzity Pardubice.

Na konferencii odznelo 11 príspevkov v kategórii bakalárskeho štúdia z FZS Univerzity T. Baťu Zlín, FZS Západočeskej univerzity v Plzni, FZS Univerzity Pardubice a JLF UK v Martine. JLF UK na vysokej odbornej úrovni reprezentovali dve študentky zo študijného programu pôrodná asistancia: A. Šrenkelová a T. Kokavcová.

Anna Šrenkelová prezentovala vo svojej práci precízne spracovaný výskum so zaujímavými závermi a jednoznačne potvrdila svoje kvality z minulého ročníka ŠVOČ v Pardubiciach, kde sa opakovane umiestnila na 1. mieste.

Doc. Mgr. Martina Bašková, PhD.,
Mgr. Eva Urbanová, PhD., JLF UK

A. Šrenkelová (vľavo) a T. Kokavcová na ŠVOČ v Pardubiciach

4. 4. – Rektora UK prof. Karola Mičietu, PhD., prijal nový minister školstva, vedy, výskumu a športu SR prof. Peter Plavčan.

Hostoval v rozhlasovej talkshow Rádia Slovensko „Nočná pyramída“.

6. 4. – 8. 4. – Zúčastnil sa na výročnom zasadnutí združenia European University Association (EUA) v írskom Galway.

11. 4. – Predsedal zasadnutiu Vedeckej rady UK a následne zasadnutiu Kolégia rektora UK.

13. 4. – Zúčastnil sa na zasadnutí Predsedníctva Akademického senátu UK.

14. 4. – Na pôde UK prijal nového mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Čínskej ľudovej republiky na Slovensku Lin Lina.

Zúčastnil sa na 55. fakultnej konferencii Študentskej vedeckej odbornej činnosti a XI. vedeckej konferencii doktorandov Lekárskej fakulty UK.

15. 4. – Na pôde UK prijal mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Talianskej republiky v SR Roberta Martiniho.

18. 4. – Na pôde UK prijal stálu delegátku SR pri UNESCO Kláru Novotnú.

20. 4. – Zúčastnil sa na mimoriadnom zasadnutí Slovenskej rektorskej konferencie na SPU v Nitre.

Zúčastnil sa na zasadnutí Akademického senátu UK.

25. 4. – Zúčastnil sa na rokovaní so zástupcami spoločnosti Pricewaterhouse-

Coopers, s. r. o., o možnosti spolupráce s talentovanými študentmi UK.

26. 4. – Prijal pozvanie na krst knihy Gustáva Murina V tieni Černobyľa.

27. 4. – U ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR rokoval o príprave spoločného projektu SAV, STU a UK pod názvom Program SASPRO, ktorý ponúka vedcom zo zahraničia možnosť zamestnať sa vo vedeckých organizáciách SAV.

29. 4. – Zúčastnil sa na prednáške ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Chorvátskej republiky Mira Kováča na tému „Chorvátsko ako priesečník strednej a juhovýchodnej Európy“. Viac na str. 5.

Mgr. Daniela Magalová,
Kancelária rektora UK

SPRAVODAJSTVO

Rektor UK prijal čínskeho veľvyslanca

Rektor Univerzity Komenského v Bratislave (UK) prof. RNDr. Karol Mičieta, PhD., prijal dňa 14. apríla 2016 v prítomnosti prorektora UK pre vedecko-výskumnú činnosť a doktorandské štúdium prof. RNDr. Petra Mocza, DrSc., a vedúcej Oddelenia medzinárodných vzťahov UK Mgr. Magdalény Belkovej mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Čínskej ľudovej republiky v Slovenskej republike Lin Lina, ktorý odovzdal poverovacie listiny prezidentovi SR Andrejovi Kiskovi 8. decembra 2015. Veľvyslanca sprevádzal vedúci politickej sekcie a hovorca Čínskeho veľvyslanectva v Bratislave Wang Ruxiang.

Rektor UK prof. Karol Mičieta a prorektor UK prof. Peter Moczo oboznámili hostí s Univerzitou Komenského v Bratislave a informovali ich o štúdiu čínskeho jazyka na Katedre východoázijských štúdií na Filozofickej fakulte UK, o Konfuciovom inštitúte pri UK, ktorý začal svoju činnosť v septembri 2015, aj o nedávno otvorenom Vedeckom parku UK v Mlynskej doline.

Diskutovalo sa o možnostiach využitia čínskych vládnych štipendií pre študentov a vybraných doktorandov UK so záujmom o štúdium na partnerských čínskych univerzitách, ale aj o možnosti štúdia čínskych študentov na UK v ponuke študijných programov v anglickom jazyku (ako napr. medzinárodného práva na Právnickej fakulte UK) a o spolupráci v oblasti výskumu vrátane prípadných spoločných bilaterálnych programoch v rámci projektov Agentúry na podporu výskumu a vývoja.

Pozn.: Informácie o čínskych vládnych štipendiách na obdobie 2016/2017 sú zverejnené aj na webovej stránke Veľvyslanectva Čínskej ľudovej republiky v SR.

PhDr. Mgr. Branislav Slyško

Schválenie Rozpisu neúčelových finančných prostriedkov pre UK na rok 2016

Dňa 20. apríla 2016 sa v Auditoriu maximum konalo v poradí 4. zasadnutie Akademického senátu UK (AS UK).

Významným bodom zasadnutia AS UK bolo schválenie Rozpisu neúčelových finančných prostriedkov fakultám a ďalším súčasťami UK poskytnutých Dodatkou č. 2 k Zmluve o poskytnutí dotácie zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtu MŠWVaŠ SR na rok 2016. V rámci dodatku č. 2 k zmluve MŠWVaŠ SR schválilo UK úpravu bežnej dotácie na dofinancovanie vzdelávacej a výskumnej činnosti v celkovom objeme 4 269 502 eur. V závere zasadnutia informovala prorektorka UK pre študijné veci RNDr. Zuzana Kovačičová, PhD., prítomných aj o pripravovanom návrhu na odpustenie poplatkov spojených s vydávaním diplomov v cudzom jazyku. Návrh bude predložený na zasadnutiach akademických senátov jednotlivých fakúlt UK. Ak fakulty návrh schvália, pristúpi sa k legislatívnej zmene znenia Smernice č. 1/2016, ktorou sa určuje výška školného a poplatkov spojených so štúdiom na UK v Bratislave v akademickom roku 2016/2017.

Viac informácií nájdete na webstránke AS UK: <http://uniba.sk/o-univerzite/organy-uk/akademicky-senat-uk/>

Zuzana Tomová

Miro Kováč: Ak je spoločnosť nestabilná, nemôže byť štedrá

Dňa 29. apríla 2016 navštívil Univerzitu Komenského v Bratislave (UK) chorvátsky minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Miro Kováč. V Rektorskej sieni UK vystúpil s prednáškou na tému: „Chorvátsko ako priesečník strednej a juhovýchodnej Európy“.

Istý chorvátsky mysliteľ raz vyslovil myšlienku, že Chorvátsko pripomína obojživelníka. „Ak sa pozriete na geografickú polohu Chorvátska, ľahko prídete na to, že mal pravdu,“ uviedol svoj prejav chorvátsky minister Miro Kováč. Chorvátsko totiž môžeme považovať za stredoeurópsku, ale aj juhovýchodnú európsku krajinu. „Práve pre túto špecifickú polohu zvädzalo Chorvátsko počas svojej histórie nefahký boj o vlastnú nezávislosť,“ naznačil chorvátsky minister (v minulosti skôr nepríjemné) dôsledky, plynúce z výnimočnej pozície jeho domoviny na mape Európy. V súčasnosti sa však karta obrátila a nejednoznačné umiestnenie Chorvátska sa v kontexte Európskej únie stalo jeho výhodou. Dnes sa totiž môže angažovať nielen v stredoeurópskej oblasti, ale aj na juhovýchode starého kontinentu.

Spolu sme silnejší

„Nemám rád pojem *región*,“ povedal počas prednášky Miro Kováč. „Nie je mi vtedy veľmi jasné, ktorý región sa tým myslí,“ vysvetlil. Z týchto dôvodov podľa vlastných slov preferuje výraz *susedstvo*. Susedmi Chorvátska sú pritom podľa Kováča nielen s Chorvátskou republikou bezprostredne hraničiace krajiny centrálnej a juhovýchodnej Európy, ale aj jej vzdialenejší susedia, ako sú Rakúsko, Slovensko, Česká republika, Macedónsko, Kosovo či Albánsko. Aj preto sa Kováč po prevzatí svojej funkcie ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Chorvátskej republiky rozhodol navštíviť všetkých svojich „susedov“. V rám-

ci putovania po neďalekých krajinách zavítal aj na Slovensko, kde počas svojej prednášky hovoril aj o nevyhnutnosti súdržnejšej kooperácie európskych krajín. „Jedným z dôležitých rozmerov nášho nového prístupu je, že chceme silnejšiu spoluprácu nielen s juhovýchodnou, ale aj so strednou Európou,“ priblížil Miro Kováč. Tento nový prístup sa nevyhol prekážkam v podobe migračnej krízy, ktorá podľa chorvátskeho ministra viedla aj k výmene tvrdších slov medzi jednotlivými vládami. „Dovolím si však tvrdiť, že počas ostatných troch mesiacov sa atmosféra zmenila,“ povedal Kováč. Problémy síce stále pretrvávajú, ale podľa chorvátskeho ministra je dnes dialóg s predtým problematickými partnermi oveľa civilizovanejší.

Slovenský Jadran a chorvátske Tatry

Podľa Kováča by si krajiny, ktorých hranice musia migranti na svojej ceste prekročiť, mali uvedomiť, že spoločne sú silnejšie a ich konanie môže mať globálne rozmery. Riešenie krízy by sa pritom malo zamerať priamo na štáty, z ktorých utečenci prichádzajú. „Musíme vyvinúť dlhodobú stratégiu, ako pomáhať priamo v daných krajinách,“ vysvetlil svoju ideu Miro Kováč. Podľa Kováča je pritom logické, že ľudia neodchádzajú len z krajín, v ktorých sú ich životy priamo ohrozené vojnovými konfliktmi, ale aj z niektorých oblastí Ázie a Afriky, kde nemôžu viesť normálny, plnohodnotný život. Najmä v posledných uvedených prípadoch by preto podľa neho mali európske krajiny účinnejšie používať financie a iné zdroje na pomoc daným oblastiam.

Minister Miro Kováč počas svojho vystúpenia však zdôraznil prínos lepšej spolupráce krajín nielen v súvislosti so snahou o riešenie migračnej krízy, ale aj v kontexte očakávateľného pokroku v oblastiach, ako sú energetická politika či turizmus. „Spolu môžeme urobiť oveľa viac,“ zdôraznil niekoľkokrát Kováč. Ako príklad uviedol, že Slováci Jadran navštevujú už dlhé roky, no Chorváti tieto ich návštevy veľmi neopätujú. Mali by si pritom podľa neho vziať príklad zo slovenských dovolenkárov a objaviť slovenské Tatry. Sám k tomu chce prispieť vlastnou návštevou Tatier, kam by sa rád vybral spolu so svojou rodinou.

Fakulta managementu UK pomôže remeselníkom rozbehnúť podnikanie

Univerzita Komenského v Bratislave (UK) sa prostredníctvom svojej Fakulty managementu (FM UK) zapojila v rámci programu Erasmus+ do medzinárodného projektu OER-CRAFT (Open Educational Resources for Arts & Crafts), ktorého cieľovou skupinou sú výrobcovia ručne zhotovovaných a umelecko-remeselných výrobkov.

Hlavným cieľom projektu je vytvorenie otvorenej online vzdelávacej platformy, ktorá bude obsahovať osvedčené postupy a rady podporujúce vznik a rozvoj mikropodnikov v oblasti ručne zhotovovaných výrobkov a umeleckých remesiel (napr. textil, keramika, šperky a pod.).

Projekt sa zameriava na súčasných aj budúcich drobných výrobcov, ktorým často na rozbehnutie ich podnikania a plné využitie jeho potenciálu chýbajú potrebné skúsenosti, rady či znalosti moderných postupov. Jedným z projektových zámerov je podporiť ich, aby svoje výrobky presadzovali nielen na tradičných lokálnych trhoch, ale aj na národnej či dokonca medzinárodnej úrovni, preto im projekt poskytne voľne dostupné online kurzy s praktickými informáciami, poznatkami, návodmi a príkladmi. Súčasťou projektu budú tiež školenia, na ktorých sa výrobcovia budú môcť bezplatne zúčastniť. Viac informácií o projekte,

ako aj o jeho výstupoch, ktoré, ako pevne veríme, budú postupne pribúdať, možno nájsť na stránke www.craftstraining.eu.

Projekt OER-CRAFT podporila Európska únia v rámci programu Erasmus+ a jeho Kľúčovej akcie 2 – Strategické partnerstvá v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže. Erasmus+ je novým programom EÚ, nahrádzajúcim jej pôvodné programy, ktorý podporuje aktivity v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu počas programového obdobia v rokoch 2014 – 2020 v súlade so stratégiou Európa 2020. Hlavným koordinátorom projektu OER-CRAFT je Univerzita v Malage, Španielsko. Univerzitu Komenského v projekte zastupuje tím doc. Anny Pilkovéj z Katedry stratégie a podnikania FM UK. Celkovo sa do projektu, ktorý potrvá dva roky, zapojilo osem partnerských organizácií zo šiestich krajín Európy.

Mgr. Marian Holienka, PhD., FM UK

Poznáme autora víťazného propagačného plagátu Erasmus+

Oddelenie medzinárodných vzťahov RUK (OMV RUK) každoročne vyhlasuje súťaž pre všetkých študentov UK o najlepší plagát propagujúci program Erasmus+ a ani tento rok nebol výnimkou. Na FB stránke UK prebiehalo od 12. 4. do 19. 4. 2016 hlasovanie,

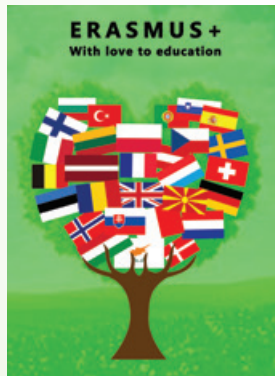
ktorým sa na základe najväčšieho počtu udelených „lajkov“ rozhodlo o prvých troch miestach. Absolútnym víťazom sa stal Ondrej Vargovčík, autor plagátu, ktorý poputoval aj na medzinárodnú súťaž na konferencii ERACON 2016 v gréckom meste Thessaloniki.

Na druhom mieste sa umiestnilo dielo Jakuba Kyrca, tretie miesto získal opus Márie Šarníkovej. OMV RUK do medzinárodnej súťaže okrem víťazného plagátu poslalo aj výtvor, ktorého autorkou je Agnieszka Marszalec.

redakcia

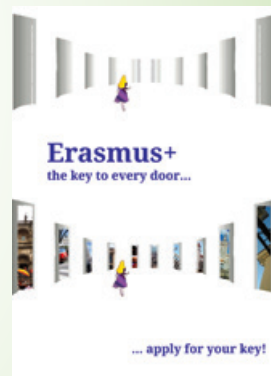
Ondrej Vargovčík, 1. miesto

Jakub Kyrca, 2. miesto

Mária Šarníková, 3. miesto

Agnieszka Marszalec,
cena OMV RUK

Študent FMFI UK víťazom medzinárodnej matematickej súťaže

Víťazom medzinárodnej matematickej súťaže Vojtěch Jarník International Mathematical Competition (VJIMC), ktorá sa konala 6. – 9. apríla 2016 v Ostrave, sa stal Martin Vodička, študent 3. ročníka matematiky na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave (FMFI UK).

Študent FMFI UK uspel v konkurencii ďalších 78 účastníkov z 13 európskych krajín v kategórii číslo II, v ktorej súťažili vysokoškóľáci s vekom pod 25 rokov.

Súťaž pozostávala z vyriešenia štyroch úloh, na ktoré mali súťažiaci štyri hodiny. „Výhra ma prekvapila. A samozrejme, aj potešila,“ prezradil víťaz Martin Vodička, ktorý sa na matematických olympiádach zúčastňoval už počas stredoškolských štúdií a štyrikrát bol aj účastníkom medzinárodnej olympiády. „Na Vojtěch Jarník International Mathematical Competition v Ostrave som bol teraz druhýkrát, predtým som bol dvakrát aj na International Mathematics Competition v Bulharsku,“ dodáva študent FMFI UK, ktorý sa v júli opäť chystá na súťaž IMC.

Súťaž Vojtěch Jarník International Mathematical Competition, ktorá je určená pre študentov vysokých škôl, sa koná pravidelne každý rok už od roku 1991. Jej oficiálnym jazykom je angličtina. Organizátorom súťaže je Prírodovedecká fakulta Ostravskej univerzity.

Kompletné výsledky súťaže, ako aj úlohy, ktoré súťažiaci riešili, sú k dispozícii na webstránke VJIMC: <http://vjimc.osu.cz/j26results>.

Adam Rada

Foto: Stanislav Griguš

AKTIVITY NAŠICH PRACOVÍSK

Girl's Day na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky UK

Štvrtý štvrtok v štvrtom mesiaci je každý rok dňom žien v informačno-komunikačných technológiách (IKT) – tzv. Girl's Day. Tento rok sa do tejto akcie prvýkrát zapojila aj Fakulta matematiky, fyziky a informatiky UK (FMFI UK) a otvorila tak svoje brány stredoškôľčkam, ktoré sa zaujímajú o informatiku.

To, že vo svete informačných technológií hrajú prím muži, je známa vec. Dievčatá si pre svoje štúdium a kariéru vyberajú technické smery vo výrazne nižšej miere, a tak i vo firmách s technickým zameraním zvyčajne prevažujú mužské kolektívy. Aj preto sa pre dievčatá vo veku 14 – 18 rokov každoročne organizuje po celom svete Girl's Day, počas ktorého firmy, inštitúcie a organizácie s IKT zameraním vítajú vo svojich priestoroch stredoškôľččky s cieľom predstaviť dievčatám IT svet a ukázať im, že aj to je cesta, ktorou sa ich kariéra môže ďalej uberať. Na Slovensku toto podujatie organizuje projekt Aj ty v IT, pričom nad týmto ročníkom prevzal záštitu prezident SR Andrej Kiska.

Dňa 28. apríla 2016 stredoškôľččky priemérovo zavítali aj na FMFI UK, kde ich najprv zástupcovia jednotlivých informatických katedier v stručnosti oboznámili s ponukou svojich študijných programov. Neskôr ich čakala prednáška o štruktúrach sietí, nevynímajúc ani tie sociálne. Hovorilo sa najmä o tom, ako sú ľudia ich zásluhou navzájom prepojení. Dievčatá sa napríklad dozvedeli aj to, že vďaka tomu stačí na osobné doručenie listu komukoľvek a kdekoľvek na zemeguli len šesť prostredníkov. Sieť, ktorá má túto vlastnosť, sa volá sieť malého sveta a je ňou napríklad i Facebook.

Okrem vysokoškolských pedagogičiek a pedagógov sme sa stredoškôľččkam venovali aj my – súčasné študentky a absolventky

informatických odborov na fakulte. V rámci neformálnej diskusie v priestoroch študentskej klubovne sme sa s našimi nádejnými nasledovníčkami rozprávali o všetkom možnom, čo súvisí so štúdiom na „matfyz“, pracou či všestranným uplatnením sa absolventov našich odborov, no s úsmevom sme sa pristavili aj pri iných výhodách „matfyzáckych“ študentiek či žien v softvérových firmách, ktoré sú popri početnejšom mužskom osadenstve na svojich pracoviskách ešte stále skôr „ohrozeným druhom“.

A aby nezostalo len pri slovách, naše návštevníčky sa neskôr presunuli do robotického laboratória. Hodinu sa hrali s robotmi, ktoré najprv skladali a potom programovali tak, aby sa po priblížení k prekážkam otočili a vyhli zrážke. Na záver roboti úspešne behali po miestnosti a všetci mali skvelý pocit z dobre vykonanej práce.

Akčné dopoludnie sme ukončili spoločným obedom, počas ktorého sa dievčatá mohli ďalej pri dobrom jedle rozprávať so študentkami a docentkami z Katedry informatiky a aplikovanej informatiky FMFI UK. Viaceré dievčatá sa nám priznali, že budú o štúdiu informatiky rozmýšľať. Podujatie teda určite splnilo svoj účel a my dúfame, že sa s dievčatami na našej fakulte ešte v budúcnosti uvidíme.

Bc. Mária Šormanová, FMFI UK

Fakulta matematiky, fyziky a informatiky UK predstavuje svojich úspešných absolventov

O tom, že Slovensko sa môže pochváliť špičkovými odborníkmi svetového formátu hneď v niekoľkých vedných odboroch, podáva dôkaz aj Fakulta matematiky, fyziky a informatiky UK (FMFI UK).

ANNA SLOBODOVÁ, ROD. MIKLÁŠOVÁ absolvovala štúdium na vtedy ešte Matematicko-fyzikálnej fakulte UK (MFF UK) v roku 1988. Hneď potom nastúpila na aspirantúru. Roky 1992 až 1998 strávila v Nemecku na Univerzite v Trieri. Vedec-ké projekty, na ktorých pracovala, súviseli s vývojom mikroprocesorov. V tejto oblasti pokračovala aj po svojom odchode do USA. Ostatných 7 rokov pracuje v menšej firme Centaur Technology.

Čo rozhodlo, že ste študovali práve na MFF UK?

Pravdupovediac, k MFF som sa dostala vylučovacou metódou. V tých časoch (pred rokom 1989) sa do úvahy brali nielen výsledky v škole, ale aj politický profil rodičov. Mój otec bol po roku 1968 vylúčený zo strany, takže medicína a právo neprichádzali do úvahy. Dostať sa na matematiku bolo oveľa ľahšie, ale aj tak som si nebola istá, či by ma prijali na odbor, o ktorý som mala najväčší záujem. Našťastie som sa dobre umiestnila v celoštátnom kole SOČ, takže ma prijali bez prijímaciek na študijný odbor teoretická kybernetika, matematická informatika a teória systémov. Druhým dôvodom, prečo som sa nakoniec rozhodla študovať informatiku, bola perspektíva, že sa so znalosťou programovania budem môcť uplatniť aj v iných oblastiach (napríklad v medicíne).

Ako si spomínate na vaše štúdium na „matfyz“? Čo pokladáte za jeho najväčší prínos pre vaše terajšie povolanie a čo sa vám, naopak, na štúdiu príliš nepáčilo?

Myslím, že štúdiom na „matfyz“ mi dalo veľmi dobré teoretické základy. Hlavne prvé

tri roky boli zaujímavé a otvorili mi dvere do sveta dôkazov a teórie informatiky. Napríklad v oblasti zložitosti sme získali najnovšie poznatky, a tak mnohí z našich absolventov začali prispievať do vedeckej literatúry hneď po skončení štúdia. Negatívnu stránkou bolo, že sme v tom čase nemali dostatočný prístup k počítačom, a tak moje praktické vedomosti po skončení školy pokrývali.

Ako ste sa uplatnili po skončení štúdia?

Po skončení magisterského štúdia som nastúpila na aspirantúru. Mojim vedúcim bol prof. Juraj Hromkovič, ktorý okolo seba sústredil úžasnú skupinku aspirantov. Bohužiaľ, nadšenie rýchlo ustúpilo, keď po nežnej revolúcii prof. Hromkovič odišiel do zahraničia a nás aspirantov pritlačila realita života. Viacerí aspirantúru nedokončili. Ja som však mala veľké šťastie, že som bola už blízko ukončenia aspirantúry a dobré meno Hromkoviča a jeho študentov mi otvorilo možnosti zamestnania sa v zahraničí. V roku 1992 som odišla do Nemecka, kde som pracovala na Univerzite v Trieri až do roku 1998 na projektoch, ktoré súviseli s oblasťou vývoja mikroprocesorov. Mala

som však pocit, že náš výskum je odtrhnutý od reality, pretože sme nemali prepojenie na žiadnu firmu, ktorá vyrábala procesory. Preto som uvítala ponuku zamestnania z Digital Equipment Corporation (DEC) v Massachusetts. Čoskoro bol DEC odkúpený firmou Compaq, ktorá sa následne spojila s Hewlett-Packard. Náš tím ale prešiel do rúk Intelu. To všetko sa stalo v priebehu troch rokov. Práca v Inteli ponúkala nové možnosti a prácu v kolektíve šikovných ľudí. Napriek tomu som po 7 rokoch začala uvažovať o zmene. Naskytla sa mi možnosť pracovať v malej firme Centaur Technology (zamestnávala asi 100 ľudí), ktorá je protipólom Intelu (má viac ako 100 000 zamestnancov). Hoci teoreticky pracujem v rovnakej oblasti – formálnej verifikácii mikroprocesorov, technológia i atmosféra vo firme sú radikálne odlišné. Mám to šťastie, že pracujem s neuveriteľne múdrymi ľuďmi, ktorí sú súčasne úžasnými kolegami. Náš tím vytvoril neobyčajnú infraštruktúru na báze mechanických dôkazov, ktorá prispieva na rôznych úrovniach vývoja procesora.

Čo by ste odkázali našim terajším študentom, príp. záujemcom o štúdium na FMFI UK?

Nájde sa toho veľa, ale bojím sa, že vzniknem ako starý človek, tak spomeniem aspoň zopár vecí, ktoré nie sú špecifické len pre štúdium na FMFI: Keď na niečom pracujete, dajte do toho maximum. Keď niečo neviete, nebojte sa to priznať. Vždy sa nájde niekto, kto je múdrejší ako vy. Neďajte sa odradiť neúspechmi. Keď vám teoretická prednáška pripadá neužitočná pre prax, berte ju ako mentálne cvičenie.

JURAJ TEKEL absolvoval štúdium teoretickej a matematickej fyziky na FMFI UK v roku 2008. V rokoch 2008 až 2013 študoval na City University of New York. Po získaní titulu PhD. sa vrátil späť na Slo-

vensko, kde pôsobí ako vysokoškolský pedagóg na svojej alma mater. Tu pokračuje i vo vedeckej dráhe v rámci projektu Nádacie Alumni FMFI s názvom Návrat teoretických fyzikov, ktorí sa rozhodli po absolvovaní doktorandského štúdia v zahraničí vrátiť na Slovensko. Ako vedec je zapojený do širokej európskej spolupráce v projekte QSPACE agentúry COST, ktorá združuje a podporuje vedcov študujúcich mikroskopickú štruktúru priestoru. Okrem toho priamo spolupracuje s inštitúciami vo Viedni a v Dublini.

Dnes sa na Slovensku veľa hovorí o učiteľskom povolaní. Názory sú rôzne. Spomínate si na niektorého stredoškolského učiteľa, ktorý ovplyvnil váš vzťah k matematike či fyzike?

ského učiteľa, ktorý ovplyvnil váš vzťah k matematike či fyzike?

Matematika a fyzika ma bavila už od základnej školy a na strednej škole som mal šťastie na učiteľov, ktorí radi tento záujem podporili a dali mi možnosť venovať sa im viac. Či už išlo o krúžky, olympiády alebo korešpondenčné semináre. Tam som potom našiel ďalších skvelých učiteľov, kamarátov a veľa motivácie venovať sa matematike a fyzike.

Čo rozhodlo, že ste študovali na našej fakulte? Uvažovali ste aj o iných možnostiach?

Jediná iná možnosť, ktorú som nejaký čas zvažoval, bol pražský „matfyz“. Ale od starších kamarátov som vedel, že úroveň týchto škôl je takmer rovnaká, a tak som sa

MARTIN TAKÁČ absolvoval štúdium programu ekonomická a finančná matematika (EFM) na FMFI UK v rokoch 2005 – 2010. Po získaní titulu magistra sa napokon rozhodol pre doktorandské štúdium v Edinburghu – tam sa pod vedením školiteľa Petra Richtárika, tiež niekdajšieho absolventa FMFI UK s doktorátom z Cornell University v USA, začal venovať problematike „Big Data“. Za svoju vedeckú činnosť získal množstvo významných ocenení v oblasti operačnej analýzy. Momentálne pôsobí na Lehigh University v USA, ktorá v danom odbore patrí k svetovej špičke.

Čo máme rozumieť pod „Big Data“?

Každý, každučký deň vznikne na svete obrovské množstvo dát, ktoré sa niekedy generujú takým tempom, že sa musia okamžite spracovávať, pričom treba z nich vyselektovať to, čo je dôležité, a zvyšok sa jednoducho zahodí. Načo sa teda všetky tieto dáta zbierajú a spracovávajú? Kto a akým spôsobom z toho profituje, aby si vedel pokryť svoje nemalé náklady? Prečo môžeme používať Facebook zadarmo? V podstate je to jednoduché. Všetky tieto dáta skrývajú v sebe „vedomosti“, ktoré môžu priniesť obrovský zisk. A keď hovoríme obrovský, predstavme si miliardy dolárov ročne. Napr. ak je v správe na gmailovú adresu zmienka o pokazenej práčke, Google začne zobrazovať reklamy na nové práčky, možno aj opravárov v meste. A čo na to vy? Presne to potrebujete, ani veľmi nerozmýšľate a na reklamy kliknete.

A ako Google vie, čo potrebujeme? Ako vie, čo nám má z toho obrovského množstva alternatív zobrazovať?

Práve preto potrebujeme optimalizovať – hľadať najlepšie riešenie. To je práve „Big Data Optimization“. Aby som bol úprimný, väčšinou riešenia, čo vieme nájsť, nie sú optimálne. Získať najvyhovujúcejšie riešenia je skoro nemožné, i keď je pravdou, že dostupné riešenia nemajú k optimálnym až tak ďaleko. Množstvo dát, nevyhnutných na rozlúsknutie načrtnutého optimalizačného problému, je však niekedy tak rozsiahle, že sa ani nedá uložiť na jeden počítač, pre-

to je treba riešiť situáciu použitím viacerých počítačov simultánne.

Ako si spomínate na vaše štúdium na „matfyzu“? Čo sa vám páčilo a čo nie?

Boli to moje najkrajšie roky života. Na rozdiel od základy či strednej ma bavil každý jeden predmet. Páčil sa mi prístup profesorov a to, že nás brali ako kolegov. Nepáčilo a stále viac sa mi nepáči jedine to, že Slovensko plytvá peniazmi na veľa univerzít s malou kvalitou a neinvestuje dostatočne do tých naozaj kvalitných. Učil som študentov v Edinburghu a teraz ich učím v USA. A môžem povedať, že náš EFM program je v niektorých aspektoch dokonca ešte lepší ako tie zahraničné. Čo nám však chýba, je lepší marketing a lepšie prepojenie s reálnym svetom podnikania.

Bolo PhD. štúdium v Edinburghu pre vás dobrou voľbou? A prečo ste sa vlastne rozhodli pre Edinburgh?

Určite áno. Ako študent som pracoval na čiastočný úväzok a zistil som, že práca v praxi bola pre mňa často nudná a neobohacujúca. Takže doktorandské štúdium bolo pre mňa určite správnym rozhodnutím. University of Edinburgh je jednou z top univerzít na svete, takže nebol dôvod váhať.

Ako sa vám darí v Lehigh? Zodpovedá prostredie všeobecným predstavám o špičkovom pracovisku v oblasti operačnej analýzy?

Povedal by som, že áno. Máme skoro 40 doktorandov z rôznych kútov sveta a moji

kolegovia skutočne patria medzi špičky v odbore. Výskum, na ktorom pracujem, je dosť náročný, preto sa veľmi nenudím. Skôr musím zápasíť s tým, aby som mohol tráviť čas aj s rodinou. S manželkou sa tešíme zatiaľ jednému synovi, no ďalšie bábätko by malo prísť čoskoro.

Čo by ste odkázali akademickým pracovníkom na Slovensku po vašich skúsenostiach v zahraničí?

Pre mňa sú to hrdinovia. Zostali na Slovensku, aj keď by mnohí z nich mohli ísť bez problémov do zahraničia, kde by mali omnoho lepšie podmienky na prácu a život.

Viete si predstaviť, že by ste v budúcnosti pôsobili (krátko- či dlhodobo) na Slovensku?

Veľakrát sme s manželkou rozoberali podobnú otázku. Zostať v USA alebo prísť späť na Slovensko, kde máme celú rodinu, kamarátov a ľudí s rovnakými kultúrnymi hodnotami? No pravdupovediac, osobne by som si nevedel predstaviť žiť na Slovensku dlhodobo. Hlavne preto, že vláda ako keby nechcela podporovať vedu a výskum na Slovensku, a bez toho to fakt nejde.

ráchlo rozhodol pre Bratislavu, kde som už veľa ľudí poznal. A o ničom inom ako o fyzike som ani nerozmýšľal, chcel som študovať niečo, čo ma baví a čo si viem predstaviť, že ma bude baviť aj dlho po skončení štúdia.

Ako si spomínate na vaše štúdium na „matfyzu“? Čo pokladáte za jeho najväčší prínos pre vaše terajšie povolanie a čo sa vám, naopak, počas štúdia príliš nepáčilo?

Na štúdium na „matfyzu“ spomínam veľmi rád. Naučil som sa naozaj veľmi veľa a za odbor, ktorý som študoval, môžem povedať, že až na svetovej úrovni. Bezkonkurenčné boli tiež vzťahy medzi ľuďmi a férový prístup k študentom. Infraštruktúra a na niektorých odboroch aj top moderná veda na škole tro-

chu zaostáva, ale osobne mám pocit, že to na magisterskom štúdiu až tak nevádi.

Ako dlho ste zvažovali po päťročnom pobyte v USA návrat na Slovensko?

Už pri odchode do USA mi bolo jasné, že sa na Slovensko chcem vrátiť, po samotnom zahraničnom pobyte možno ešte o čosi viac. Rodina, kamaráti a prirodzené prostredie boli a sú pre mňa nenahraditeľné. Je, samozrejme, pravdou, že tu veci nie sú ani zďaleka bez chyby, ale to nie sú nikde. Momentálne však viem robiť aj na Slovensku kvalitnú vedu a spolupracovať so zahraničím, takže o odchode neuvažujem. A pevne verím, že sa tieto podmienky podarí udržať, a tak o odchode ani nebudem nútený uvažovať.

Na internetovej stránke FMFI UK možno nájsť krátke videá, v ktorých vysvetľujete fyzikálnu podstatu mnohých bežných vecí a každodenných javov. Čo vás k tomu viedlo?

Kanáľ o nečakaných súvislostiach je len vyvrcholením mojej dlhoročnej záľuby v populárnej a „jednoduchej“ fyzike. Aj týmto veciam sa dá rozumieť do hĺbky a toto porozumenie v sebe skrýva veľa radosti a potešenia. A mňa baví toto potešenie sprostredkovať iným. Som veľmi rád, že na „matfyzu“ vznikajú podmienky pre takúto popularizáciu, preto keď Stano Griguš, ktorý je spolutvorcom videí, prišiel s touto ponukou, ani na chvíľu som nezaváhal.

rozhovory pripravili
Pavel Brunovský a Martin Belluš

FUTURE MEDICAL
LEADERS ACADEMY

Pacient by mal od lekára odchádzať nielen vyliečený, ale aj spokojný s prístupom

Unikátny projekt študentov medicíny UK

Pacient by mal odchádzať od lekára nielen vyliečený, ale aj spokojný s prístupom. To je hlavná myšlienka projektu medikov Univerzity Komenského v Bratislave (UK) pod názvom Future Medical Leaders Academy. Tento na Slovensku unikátny projekt je raritou aj v Európe. Počas dvoch semestrov pozostávajúcich z dvadsiatich tréningov získajú študenti Lekárskej fakulty UK (LF UK) praktické zručnosti a skúsenosti v oblastiach, akými sú komunikácia, empatia, time management, práca v tíme, kritické myslenie či vodcovstvo.

Akadémia vznikla na začiatku roka 2016 z iniciatívy študentov UK Tomáša Havrana, predsedu Bratislavského spolku medikov, a Mareka Karmana, bývalého prezidenta Slovenskej asociácie študentov medicíny. „Vybudovať si dobrý vzťah s pacientom nie je jednoduché, vyžaduje si to znalosť tzv. soft skills, čiže mäkkých zručností, a to je niečo, čo sa musia študenti medicíny naučiť. Predovšetkým by však mali vôbec dostať možnosť vyskúšať si to ešte pred zaradením sa do praxe,“ približuje medik UK a iniciátor projektu Tomáš Havran.

Prvý semester sa začal 15. marca 2016 – s plnou kapacitou 36 študentov, ktorí sú rozdelení do troch menších skupín po 12. Medici (od prvého až po piaty ročník) ab-

solvujú každý týždeň tréning na jednu z tém akadémie. „Veríme, že čím skôr sa študenti pridajú a nadobudnú tieto zručnosti, tým skôr budú môcť začať na nich v nemocniciach stavať. Akadémiu vidíme ako paralelnú súčasť a prirodzené doplnenie klasického kurikula na LF UK, ktoré je zamerané hlavne na odborné medicínske vedomosti a zručnosti, práve o spomenuté soft skills,“ hovorí Tomáš Havran.

„Projekt Future Medical Leaders Academy je pre študentov medicíny nesmierne dôležitý. Absolvent medicíny musí mať totiž nielen vynikajúce odborné medicínske vedomosti, ale mal by mať aj znalosti z rétoriky, komunikácie, etiky a filozofie. Jedine tak sa môže stať vyzretou osobnosťou schop-

nou pomáhať svojim pacientom,“ vyzdvihuje aktivitu medikov prodekanka LF UK prof. MUDr. Viera Štvrtinová, CSc.

Andrea Földváryová
Foto: FMLA

Čokoládou proti vysokému krvnému tlaku?

Experiment študenta UK: epikatechín podávaný potkanom

Proti vysokému krvnému tlaku (hypertenzii) sa bude možno v budúcnosti bojovať čokoládou, zeleným čajom či červeným vínom. Všetky tieto pochutiny sú totiž zdrojom epikatechínu – prírodného antioxidantu. Experiment študenta Univerzity Komenského v Bratislave (UK) Štefana Lukáča (realizovaný na potkanoch) potvrdil, že epikatechín spomalil nárast krvného tlaku a rozvoj hypertenzie.

Hypertenzia je najčastejším ochorením srdcovo-cievneho systému, ktorým podľa údajov Svetovej zdravotníckej organizácie trpí viac ako tretina dospeléj populácie. Vysoký krvný tlak je jedným z hlavných rizikových faktorov ischemickej choroby srdca a cievnych mozgových príhod. Celosvetovo je hypertenzia závažným problémom, a preto sa hľadajú spôsoby, ako jej nástup zastaviť alebo oddialiť.

Medik UK Štefan Lukáč sledoval účinok podávania epikatechínu na špeciálnom druhu potkanov, u ktorých sa približne od 5. týždňa života začína spontánne rozvíjať hypertenzia. „Práve od 5. týždňa sa týmto potkanom podávala látka epikatechín rozpustená v pitnej vode. U potkanov sme následne sledovali krvný tlak a pulz a uskutočňovali analýzu tkanív, týkajúcu sa najmä toho, či a ako ovplyvňuje epikatechín produkciu oxidu dusnatého a voľných kyslíkových radikálov v ľavej komore srdca a aorte, ďalej sme sledovali funkčné charakteristiky rôznych ciev a iných parametrov,“ približuje študent 6. ročníka Lekárskej fakulty UK (LF UK).

Podávanie epikatechínu viedlo k tomu, že potkany, ktoré ho dostávali, mali nižší krvný

tlak než tie, ktoré ho nedostávali. „Epikatechín spomalil nárast krvného tlaku a rozvoj hypertenzie. Potvrdilo sa nám, že môže pomáhať v prevencii chorobných zmien, ktoré v organizme vznikajú pri hypertenzii. Jeho účinok súvisel so zvýšením antioxidantnej schopnosti krvnej plazmy a zlepšením produkcie oxidu dusnatého, ktorý je veľmi dôležitý v regulácii krvného tlaku a cievnych funkcií. Oxid dusnatý je kľúčovou látkou, ktorá rozširuje cievy a tým znižuje krvný tlak a zlepšuje prietok krvi tkanivami. Predpokladáme, že práve oxid dusnatý je kľúčovou molekulou, ktorá zabezpečuje priaznivý účinok epikatechínu,“ vysvetľuje Štefan Lukáč.

Najbohatším zdrojom epikatechínu sú kakaové bôby. Prospešnou v boji proti hypertenzii by preto mohla byť aj čokoláda s vysokým podielom kakaa. Epikatechín sa však nachádza napríklad aj v zelenom a čiernom čaji, červenom víne či v ovoci. „Výskum pomohol k lepšiemu poznaniu mechanizmov, ktorými môže epikatechín spomaľovať rozvoj hypertenzie, čo môže významne prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva a tým prispieť k zníženiu nákladov na liečbu hypertenzie a s ňou spojených ochorení. Vý-

sledky projektu však zároveň otvorili aj nové otázky, ktoré bude dôležité riešiť v budúcnosti – napríklad to, aké sú ďalšie tkanivovo špecifické účinky epikatechínu v organizme, či je možné využiť ho pri iných ochoreniach, ale aj to, či zlepšuje mozgové funkcie,“ uzaviera medik UK.

Táto výskumná úloha, za ktorú získal Štefan Lukáč 2. miesto na medzinárodnej študentskej vedeckej konferencii v Budapešti – v kategórii BASIC SCIENCE (Semmelweis International Students' Conference 2016), vznikla v rámci spoločného projektu LF UK a Ústavu normálnej a patologickej fyziológie SAV (ÚNPF SAV) s názvom „Epikatechín v prevencii včasného rozvoja primárnej hypertenzie: mechanizmy pôsobenia v kardiovaskulárnom a centrálnom nervovom systéme“, VEGA 2/0084/14, pod vedením RNDr. Ivety Bernátovej, DrSc. Na vedení diplomovej práce sa podieľali MUDr. Jana Radošinská, PhD. (LF UK), MUDr. RNDr. Angelika Púzszerová, PhD. (ÚNPF SAV), a doc. RNDr. Jana Muchová, PhD. (LF UK).

Andrea Földváryová

Medzinárodný deň pôrodných asistentiek 2016

Každoročne si 5. mája pripomíname Medzinárodný deň pôrodných asistentiek, kedy si viac ako inokedy uvedomujeme ich každodennú dôležitú prácu a úsilie na zabezpečenie kvalitnej zdravotnej starostlivosti ženám a novorodencom na celom svete. Túto myšlienku úcty k pôrodným asistentkám navrhlo ICM (International Confederation of Midwives) v roku 1980 a od roku 1992 sa táto tradícia šíri až doteraz. Pravidelne táto najvýznamnejšia medzinárodná organizácia združujúca pôrodné asistentky na celom svete určuje hlavnú tému, v duchu ktorej sa budú v danom roku niesť aktivity zamerané na motiváciu a podporu pôrodných asistentiek. Tohto roku prichádza s názvom „Ženy a novorodenci: v centre pozornosti pôrodnej asistencie“.

Medzinárodná konfederácia pôrodných asistentiek ICM zdôrazňuje, že ich kvalifikovaná starostlivosť má kľúčovú úlohu pri dosahovaní trvalo udržateľných cieľov zníženia úmrtnosti matiek a novorodencov a zabezpečovania všeobecného prístupu k zdravotníckym službám. Pre plnenie týchto úloh je nevyhnutné zabezpečovať okrem iného kvalitné odborné vzdelávanie pôrodných asistentiek. Na Slovensku v súčasnosti prebiehajú vo vzdelávaní v tomto odbore zmeny na vertikálnej úrovni v postupnosti vzdelávania, ale aj na úrovni horizontálnej, ktoré umožňujú poskytovať kvalitnejšiu starostlivosť pre matku a dieťa. Jesseniova lekárska fakulta UK (JLF UK) poskytuje plné pregraduálne vzdelávanie (bakalárske a magisterské) v pôrodnej asistencii. V ostatných rokoch je zrejmy zvyšujúci sa záujem o tento významný a zaujímavý odbor. Vzhľadom na potrebu kontinuity vysokoškolského vzdelávania a vychovávanie academic-

**International Day
of the Midwife 2016**
Women and Newborns: The Heart of Midwifery

kého dorastu sa otvára otázka rozšírenia vzdelávania na postgraduálne doktorské štúdium.

Pôrodnú asistenciu v Slovenskej republike upravujú rôzne právne predpisy, ktoré v mnohých ohľadoch rešpektujú požiadavky Európskej únie (EÚ). Smernice EÚ sa týkajú predovšetkým získania odbornej spôsobilosti pôrodnej asistentky, tzn. požadovaného stupňa vzdelania v príslušnom odbore pre výkon odborných pracovných činností. Vedomosti

a praktické skúsenosti nadobudnuté štúdiom by pôrodné asistentky mali slobodne a nezávisle uplatňovať v praxi tak, aby bola zabezpečená vysoká kvalita a bezpečnosť poskytovanej starostlivosti. Rozsah činností, ktoré súčasná legislatíva vymedzuje, je pomerne široký a stavia pôrodnú asistentku u nás na takú istú úroveň ako v ostatných vyspelých krajinách západnej Európy. Medzi základné činnosti, ktoré spadajú do kompetencie pôrodnej asistentky, patria: poskytovanie informácií a poradenstva o plánovanom rodičovstve, sexuálnom zdraví, monitorovanie fyziologického tehotenstva, odporúčanie potrebných vyšetrení k diagnostike rizikovej tehotnosti, poskytovanie programov prípravy na rodičovstvo a kompletnej prípravy na pôrod, monitorovanie stavu plodu v maternici, odvádzanie fyziologického pôrodu, či asistovanie pri pôrode vyžadujúcom si lekárske zásahy.

Jednou z vízií pôrodnej asistencie na Slovensku do budúcnosti je uplatňovanie týchto nadobudnutých vedomostí a zručností v praxi v čo najväčšej možnej miere.

**Doc. Mgr. Martina
Bašková, PhD.,
vedúca Ústavu pôrodnej
asistencie JLF UK**

Ilustračná fotografia: JLF UK

Slovenská neurochirurgia na svetovej úrovni

V májovom čísle Našej univerzity vám priblížime špičkový vedecký tím Diagnostika a chirurgická liečba nádorových a funkčných ochorení mozgu. Tento výskumný tím pozostáva z klinických pracovníkov Neurochirurgickej kliniky Lekárskej fakulty UK a UNB (prof. MUDr. Juraj Šteňo, DrSc., IFAANS, prof. MUDr. Viktor Matejčík, CSc., doc. MUDr. Andrej Šteňo, PhD., MPH), a II. Neurologickej kliniky Lekárskej fakulty UK a UNB (doc. MUDr. Peter Valkovič, PhD.) v Dérerovej nemocnici v Bratislave, ktorí sa spoločne podieľajú na riešení problémov funkčných a morfológických neurovied, predovšetkým z oblasti diagnostiky a chirurgickej liečby nádorových a funkčných ochorení mozgu. Podrobnejšie nám o zameraní špičkového tímu a ich výskumných aktivitách porozprával prof. MUDr. Juraj Šteňo, DrSc., ktorý patrí medzi 16 najvýznamnejších neurochirurgov sveta (hodnotenie šéfredaktora najprestížnejšieho neurochirurgického časopisu Journal of Neurosurgery prof. Jamesa Rutku).

Váš špičkový tím je známy aj na medzinárodnej úrovni. Ktorý výsledok považujete za najprioritnejší?

Za náš najvýznamnejší prínos v neurochirurgii sa vo svete považuje klasifikácia nádorov, ktoré sa nazývajú kraniofaryngeómy.

Skúste čitateľom tento pojem vysvetliť.

Kraniofaryngeómy sú nádory, ktoré sa rozvíjajú zo zvyškov embryonálneho základu hypofýzy mimo mozgového tkaniva, sú nezhubné, ale niektoré z nich nadobúdajú taký tesný vzťah so štruktúrami medzimozgu, že ich úplné chirurgické odstránenie môže ohroziť život pacienta. Na základe morfológických štúdií sme definovali odlišnosti topograficko-anatomických črt tých kraniofaryngeómov, ktoré možno bezpečne úplne odstrániť a pacienta vyliečiť, a tých, pri ktorých je bezpečná len subtotalná resekcia nádoru a jeho zvyšok treba cielene oziariť. Definovali sme aj možnosti odlišenia týchto skupín nádorov na základe predoperačného vyšetrenia magnetickou rezonanciou (MR). Ukázali sme, ako možno stanoviť optimálny postup liečby u každého individuálneho pacienta a znížiť mortalitu aj morbiditu.

Identifikovali ste aj novú štruktúru v lebečnej dutine. O čo konkrétne išlo?

Presnejšie by sa dalo povedať, že ide o pretrvávajúcu embryonálnu podobu anatomickej štruktúry v dospelosti. Dokázali sme, že cystická malformácia v oblasti neurohypofýzy nie je spôsobená zvýšením tlaku vo vnútri lebky (ako sa dovtedy predpokladalo), ale že je dôsledkom vrodeného neuzavretia spodnej časti dutiny tretej mozgovej komory. Definícia novej nozologickej jednotky, ktorú sme nazvali perzistujúci embryonálny infundibulárny

výbežok (Persisting embryonal infundibular recess), má okrem teoretického významu pre neurovedy aj praktický terapeutický význam.

Ktoré ďalšie výstupy vašich výskumov sú ešte významné z pohľadu neurovied?

Ako prví sme tiež publikovali peroperačné sonografické zobrazenie drobných tepienok (lentikulostriatové artérie) zásobujúcich pyramidovú dráhu vôleového pohybu v hlávke mozgovej hemisféry. Ich včasná identifikácia a ich ušetrenie pri operáciách gliómov inzuly odvráti hrozbu ťažkého neurologického deficitu.

Za prioritné z medzinárodného hľadiska sa považuje aj rozpracovanie metodiky peroperačného mapovania pyramidovej dráhy v mozgovom kmeni a zrakovej dráhy pomocou priamej elektrickej stimulácie.

V oblasti funkčných porúch mozgu ste venovali pozornosť aj Parkinsonovej chorobe, pri ktorej dochádza k úbytku neurónov produkujúcich dopamín. Pri terapii sa užívajú liečivá zvyšujúce hladinu dopamínu v mozgu. K čomu ste dospeli?

Pri Parkinsonovej chorobe sa využíva najmä levodopa, prekursor dopamínu, keďže samotný dopamín neprechádza hematoencefalickou bariérou a nedostal by sa do mozgu. Po podaní sa však levodopa metabolizuje na dopamín rôznymi enzýmami v periférii. Tým sa jeho percento, ktoré sa dostane do mozgu, znižuje, čo je nežiaduce. Liečivo entakapón je inhibitor jedného takéhoto enzýmu, konkrétne katechol-O-metyltransferázy. Dokázali sme, že entakapón dokáže efektívne redukovať hladinu toxického homocysteínu, ktorá je u pacientov s Parkinsonovou chorobou zvýšená v dôsledku medikamentózneho antiparkinsonskej liečby.

Ako prví sme opisali aj výskyt impulzivných porúch u pacientov s adenómami hypofýzy, ktorí sú liečení agonistami dopamínu.

Ako sa prejavujú funkčné a nádorové ochorenia mozgu?

Charakter klinických prejavov ochorení mozgu, či už sú nádorového, zápalového, cievneho, alebo degeneratívneho pôvodu, je determinovaný predovšetkým lokalizáciou chorobného ložiska. Poškodenie určitého centra mozgovej kôry, podkôrových jadier alebo nervových dráh sa charakteristicky prejaví špecifickým neurologickým

deficitom (napr. ochrnutím, poruchou rovnováhy, reči, zraku, sluchu) alebo aj známkami podráždenia mozgových štruktúr, epileptickým záchvatom, neuralgickými bolesťami, tinnitom a podobne.

V pokročilom štádiu, v ktorom už nádor spôsobuje zvýšenie tlaku vo vnútri lebky, sa objavia bolesti hlavy, neskôr aj vracanie.

A akým spôsobom zvyknete ochorenia mozgu diagnostikovať?

Na etiológiu ochorenia aj na lokalizáciu patologického procesu poukáže klinická symptomatológia a dynamika jej rozvoja. Diagnózu potvrdia rozličné funkčné a zobrazovacie vyšetrenia. Ich výber sa opiera o správne zhodnotenie subjektívnych ťažkostí pacienta a výsledkov objektívneho klinického vyšetrenia.

Venujete sa peroperačnému mapovaniu mozgových štruktúr a ich neurofyziologickému monitoringu. Mohli by ste nám túto činnosť priblížiť a vysvetliť?

Vyšetrenie pomocou MR pred operáciou dokáže zobrazíť nielen vzhľad mozgových štruktúr, ale aj funkčné centrá mozgovej kôry (funkčná MR) a nervové dráhy (tzv. MR traktografia). V priebehu operácie mozgu sa však poloha jeho anatomických štruktúr mení, najskôr v dôsledku vypustenia mozgovomiechového moku po otvorení hlavy a neskôr v dôsledku posunu tkanív po evakuácii krvnej zrazeniny, odstránení cievnej malformácie či nádorového tkaniva. Preto si počas operácie (peroperačne) potrebujeme upresniť aktuálnu polohu dôležitých nervových štruktúr, ktoré riadia pohyb, rečové mechanizmy alebo zabezpečujú zrakové funkcie. Stimulujeme ich slabým elektrickým prúdom (rádovo v miliampéroch) a sledujeme vyvolané reakcie, napríklad registrujeme elektromyografickú odpoveď zo svalov, sledujeme senzorické alebo zrakové vnemy pacienta či poruchy reči alebo zraku. Rečové a zrakové funk-

cie možno sledovať len vtedy, ak sa pacient operuje pri vedomí. Funkciu motorických a senzitivných nervových štruktúr možno sledovať registráciou evokovaných potenciálov aj v celkovej anestézii (neurofyziologický monitoring v užšom slova zmysle).

Ktoré chirurgické prístupy sú najvhodnejšie pre jednotlivé skupiny nádorov?

Trajektóriu operačného prístupu plánujeme tak, aby sme chorobné ložisko dosiahli pokiaľ možno pomedzi nervové a cievne štruktúry. Často je však nádor alebo cievna malformácia uložená v hĺbke mozgu. Našťastie, v mozgu sú aj také miesta, na ktorých sa incízia, teda rozrezanie nervového tkaniva, klinicky neprejaví. Mnohé štruktúry sú však funkčne dôležité alebo mimoriadne dôležité (tzv. elokventné štruktúry mozgu). Ich poškodeniu sa musíme vyhnúť už pri vytvorení prístupu ku chorobnému ložisku, aj pri jeho resekcii – chirurgickým odstránovaní. Neoceniteľnou pomocou je per-

operačné mapovanie mozgových štruktúr a neurofyziologický monitoring.

Už od roku 2004 realizujete program neuromodulačnej neurochirurgickej liečby Parkinsonovej choroby. Akým spôsobom sa táto liečba uskutočňuje a na čo sa hlavne zameriavate?

Prejavy choroby, ktorými sú najmä tras, svalová rigidita aj hypokinéza, ovplyvňujeme elektrickou stimuláciou hĺbkových štruktúr mozgu, najčastejšie do subtalamickeho (podlôžkového) jadra trvalo implantovanými elektródami. Optimálny cieľ pre hrot elektródy vyberáme počas operácie na základe zhodnotenia elektrických potenciálov registrovaných v hĺbkových štruktúrach mozgu a najmä podľa úpravy klinických prejavov po peroperačnej elektrickej stimulácii. Trvalé elektródy sú napojené na neurostimulátor (generátor elektrických impulzov) vložený do podkožia na hrudníku pacienta.

V čom by ste chceli do budúcnosti napredovať v rámci vašich výskumných aktivít?

V oblasti neuroonkológie je výzvou optimalizácia liečby mozgových gliómov podľa výsledkov ich genotypizácie, vyšetrení biomarkerov, ale aj podľa dokonalejšieho sledovania charakteru a dynamiky ich rastu pomocou sériových MR vyšetrení. Naším bezprostredným cieľom je overenie spoľahlivosti peroperačnej identifikácie drobných tepienok zasobujúcich hĺbkové štruktúry mozgu pomocou 3D navigovanej sonografie. V rámci funkčnej neurochirurgie sa chceme koncentrovať na liečenie zložitých pohybových a záchvatovitých ochorení.

Jana Blusková
Foto: archív J. Š.

Predstavujeme nového vedúceho Archívu UK

Po dlhoročnej aktívnej a plodnej práci PhDr. Viliama Csádera, ktorý na Univerzite Komenského v Bratislave (UK) pôsobil od roku 1972 a koncom roku 2015 odišiel do dôchodku, ho na poste vedúceho Archívu UK od roku 2016 vystriedal PhDr. Rudolf Hudec, PhD.

Pri tejto príležitosti sme mu položili otázku, s akými plánmi, resp. prioritami na túto pozíciu nastúpil.

R. Hudec: Archív UK patrí medzi renomované archívne pracoviská na Slovensku, k čomu nemalo prispievať skutočnosť, že odjakživa boli jeho piliermi bohatý archívny materiál, odborný potenciál zamestnancov a kvalitne vykonávaná predarchívna starostlivosť. Aby náš archív mohol naďalej patriť do archívneho VIP klubu, musí, okrem splňania základných podmienok, reflektovať aktuálny vývoj archívnej praxe najmä v oblasti elektronizácie správy a obehu dokumentov. V tomto smere je mojím cieľom na Univerzite Komenského zaviesť elektronický systém správy registratúry, ktorý by uľahčil manažment papierových a elektronických dokumentov. Aby následne dokumenty univerzity, ktoré majú význam pre poznanie jej dejín a sú dôležité i na obranu jej práv, boli adekvátne spravované, uložené a chránené, bude potrebné v najbližších rokoch

realizovať projekt výstavby novej účelovej archívnej budovy, ktorá by spĺňala najvyššie štandardy správy a ochrany archívnych dokumentov a vytvárala vhodné podmienky na ich sprístupnenie. Práve sprístupnenie archívnych dokumentov je tretím bodom v mojom pracovnom pláne. Odkrývanie informačného bohatstva našich archívnych dokumentov, ktoré svedčia o takmer sto rokoch tvorivej pedagogickej a vedeckej činnosti našich zamestnancov a študentov, ako aj o histórii Univerzity Komenského – najvýznamnejšej, najúspešnejšej a zároveň najstaršej pedagogicko-vedeckej inštitúcie na našom území, je výzvou a zároveň povinnosťou, ktorá čaká na svoju realizáciu. Tento cieľ sa javí o to aktuálnejší, o čo viac sa blíži výročie našej alma mater, na ktorého dôstojnú oslavu chceme prispieť sériou publikácií a výstav.

Výziev je skutočne veľa, no som presvedčený, že s aktívnou podporou vedenia UK a vďaka spolupráci celého kolektívu Archívu UK sa nám spoločnými silami podarí tieto

ciele naplniť. Pre dobro univerzity, študentov, pedagógov, nás všetkých, ktorí sa hrdíme tým, že sme náš osud zviazali s Univerzitou Komenského.

PhDr. Rudolf Hudec, PhD., vyštudoval archívniectvo a históriu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Na tej istej fakulte absolvoval doktorandské štúdium v odbore pomocné vedy historické. Pracoval na Ministerstve vnútra SR v Štátnom archíve v Nitre a ako vedúci oddelenia Archívu Ústavu pamäti národa v Bratislave. V roku 2006 pôsobil v Maroku, následne v rokoch 2007 – 2009 v Španielsku. Po návrate na Slovensko zabezpečoval správu Archívu a Registratúrneho strediska Divadelného ústavu v Bratislave.

Jana Blusková

Exkurzia archivárov do starobylej Prahy a jej archívov

Po sérii úspešných domácich či zahraničných exkurzií, ktoré pre svojich študentov organizuje Katedra archívniectva a PVH Filozofickej fakulty UK (FiF UK), sme sa tento rok rozhodli v dňoch 31. marca až 3. apríla 2016 navštíviť starobylú Prahu.

Rozhodli sme sa spojiť príjemné s užitočným a do nášho pražského harmonogramu sme zaradili návštevu miestnych archívov. A keďže našou snahou bolo nahliadnuť do archívov rozličných typov, zaumienili sme si bližšie presondovať hneď štyri: Národný archív (NA), Archív hlavného mesta Prahy, Ústredný archív zeměměřictví a katastru a Archív Národního technického muzea.

Po príchode do Prahy sme sa presunuli do prvého archívu. Bol ním Ústredný archív zeměměřictví a katastru v pražských Kobylisích. Tu sa nás ujal RNDr. Tomáš Grim, pracovník archívu, ktorý nás zaviedol do depozitára, kde si pre nás pripravil viacero ukážok máp a plánov. Priblížil nám predovšetkým rozličné staré mapy českej proveniencie od najstarších čias až do 20. storočia.

Následne sme sa spoločne vybrali na Katedru pomocných vied historických a archívniho studia Filozofickej fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Po privítaní nám doc. Ivana Ebelová, prof. Hana Pátková a Jan Hanousek ukázali priestory katedry, fakultnú a katedrovú knižnicu.

V druhý deň exkurzie sme sa vydali do priestorov NA na Chodovci, kde nám v kon-

ferenčnej sále v rámci úvodnej prednášky predstavil činnosť archívu Mgr. Jan Kahuda, vedúci 2. oddelenia NA. Potom nasledovala prehliadka archívu. Počas nej sme mali možnosť oboznámiť sa so systémom objednávaní a prípravy archívnych dokumentov na štúdium pre bádateľov, navštívili sme samotnú „bádateľňu“, ale i knižnicu, reštaurátorskú dielňu a jeden z depotných blokov archívu.

Ďalším bodom našej exkurzie bola návšteva susedného Archívu hlavného mesta Prahy. Archívom nás sprevádzal Mgr. Jan Víchra, vedúci Oddelení provozního zabezpečení a ochrany archiválií. Ukázal nám nielen ve-

rejne dostupné priestory archívu, ale najmä manipulačné a skladové priestory a rovnako reštaurátorské pracovisko. Zmenil sa aj o výstavbe nového depotného bloku, kde má mať svoje sídlo aj moderné dátové úložisko pre elektronické archívne dokumenty. Po obede sme zavítali do historického centra Prahy na Strahovský kláštor, ktorým nás sprevádzal Mgr. Jan Pišna, tamojší knihovník. Prezreli sme si historické priestory kláštora, ale najmä Teologický a Filozofický sál, pýchu tunajšej knižnice s tisíckami starých kníh.

Počas našej exkurzie sme neobišli ani Národné technické múzeum, ktoré nás očarilo svojimi bohatými expozíciami. Samozrejme, nenechali sme si ujsť ani múzejný archív, ktorým nás sprevádzal jeho vedúci PhDr. Zdeněk Vácha. Náš náučný pobyt v „stovežatej“ korunovala veľmi príjemná turistická „povinná jazda“, zahŕňajúca návštevu Pražského hradu, Chrámu sv. Víta, Starého kráľovského paláca, Baziliky sv. Jiří či známej Zlatej uličky.

Mgr. Ján Valo, PhD.,
Katedra archívniectva a PVH FiF UK

Centrum kognitívnej antropológie na FSEV UK: Výsledky hovoria samy za seba

Keď sme v roku 2013 predkladali vtedajšiemu vedeniu Fakulty sociálnych a ekonomických vied UK (FSEV UK) a Akademickému senátu UK návrh na zriadenie tohto centra, ani my sami sme sa neubránili určitým rozpakom: rozmnožovať počet už aj tak prebujnených inštitúcií nebýva cestou k úspechu. Pôvodným zámerom bolo maximálne sa sústrediť na špičkový empirický výskum v spolupráci s najlepšimi svetovými odborníkmi v našich oblastiach s cieľom produkovať výstupy v najprestížnejších časopisoch. Pre sociálnych vedcov to bol cieľ neskromný a tieto naše plány sprevádzala značná miera skeptickej odozvy, s ktorou sme aj my sami do veľkej miery súhlasili – boli sme však presvedčení, že za pokus to stojí.

Centrum kognitívnej antropológie (CKA) sa zameriava sa na výskum vzťahov medzi kognitívnymi procesmi, sociálnymi javmi a kultúrnymi kontextami. Snažíme sa vysvetliť prejavy ľudského sociálneho správania v rôznych kultúrach pomocou poznatkov o fungovaní ľudskej mysle. Pri vysvetleníach využívame nielen poznatky antropológie a etnológie, ale aj kognitívnych vied, evolučnej biológie, psycholingvistiky atď., pričom kombinujeme antropológické výskumné metódy (najmä dlhodobé zúčastnené pozorovanie v teréne) s experimentálnymi laboratórnymi postupmi a pokročilými štatistickými metódami.

Centrum vedie Danijela Jerotijević, členmi sú Martin Kanovský, Andrej Mentel, Michal Hajdúk, Peter Maňo a Zuzana Stoláriková, do ukončenia doktorandského štúdia aj Jiří Majer a Martin Hulín. Nemôžem tu prezentovať všetky výsledky našich

členov, a tak sa sústredím veľmi stručne len na tie najvýznamnejšie. V prestížnom zozname *Nature Index*, sumarizujúcom najvýznamnejšie svetové vedecké výstupy, bolo za rok 2015 v kategórii *Life Sciences* (biologické, lekárske a sociálne vedy) za Slovensko celkovo 14 publikácií v 10 najprestížnejších časopisoch. Z týchto 14 publikácií boli 2 od členov CKA.

Danijela Jerotijević (spolu s kolegami Martinom Langom, Dimitrisom Xygaltasom a Johnom Shaverom) publikovala v *Current Biology* článok o efektoch úzkosti na spontánne ritualizované správanie. Išlo o experimentálny výskum, ako sa správame v úzkostných situáciách, ktoré často vedú k opakovaným a ritualizovaným činnostiam. Výsledky výskumu môžu pomôcť k lepšiemu pochopeniu ritualizovaných správania a niektorých psychických porúch (úzkostné a obsesívno-kompulzívne poruchy), ktorých symptómami sú ritualizované správanie.

Martin Kanovský (spolu s kolegami Josephom Henrichom, Clarkom Barrettom, Danielom Fesslerom a ďalšími) publikoval v *Proceedings of the Royal Society B (Biological Sciences)* štúdiu o lokálnych morálnych normách, ich kultúrnom kontexte a evolučnom základe. Štúdia vychádzala z terénnych výskumov v siedmich rozdielnych kultúrach a testovala hypotézy o tom, či a ako lokálne morálne normy ovplyvňujú morálne usudzovanie v rôznych situáciách, teda ktoré aspekty morálneho usudzovania a správania môžu byť univerzálne a evolučne podmienené a ktoré zasa variabilné a podmienené lokálnymi normami. Príspevok Martina Kanovského spočíval v spolupráci na dizajnovaní výskumu, v terénnom výskume na Ukrajine a vykonaní štatistických analýz.

Využijem túto príležitosť a spomeniem ešte ďalšie dva novšie výstupy z roku 2016: na začiatku roku publikovali Jared Piazza a Paulo Sousa v *Proceedings of the Royal Society B (Biological Sciences)* reakciu na spomínaný článok a autorský tím reagoval podrobnou odpoveďou. Keďže kritici založili niektoré svoje námietky na použití priemerov, čím prudko znížili pôvodnú variabilitu údajov, Martin Kanovský použil Monte Carlo bayesovský štatistický model, ktorý jasne preukázal platnosť pôvodných záverov.

V apríli 2016 vyšiel článok v *Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS)*, v ktorom výskumný tím s účasťou Martina Kanovského (ako aj Josepha Henricha, Clarka Barretta, Daniela Fesslera a ďalších) skúmal vplyv intencii,

zámerov a poľahčujúcich okolností na morálne usudzovanie v deviatich rozdielnych kultúrach, testujúc hypotézu o univerzálnosti, evolučnej podmienenosti a kultúrnej variabilnosti morálneho usudzovania. Ukazuje sa, že aj zdanlivé samozrejmosti ako rozlišovanie úmyselného správania od neúmyselného a zohľadňovanie poľahčujúcich okolností majú okrem univerzálneho evolučného základu aj významnú mieru kultúrnej variability.

Rád by som vyzdvihol aj dlhodobé terénne výskumy a výsledky absolventov doktorandského štúdia: Jiří Majer skúmal v Indonézii postoje k západnej medicíne a lokálnym liečiteľským praktikám (viac v Naša univerzita 6/2015), Martin Hulín skúmal v Srbsku modely kooperácie a distribúcie zdrojov. V súčasnosti Peter Maňo dokončuje dlhodobý terénny výskum extrémnych rituálov a sociálnych sietí na Mauríciu.

Je jasné, že napriek dávke zdravej skepsy ešte pri vzniku CKA sa dnes už dá konštatovať, že tieto výsledky sú veľkým úspechom. Aj sociálne a humanitné vedy na Slovensku majú čo ponúknuť, a to i v mimoriadnej konkurencii najprestížnejších svetových časopisov. Avšak jediný spôsob, ako to dosiahnuť, je byť integrálnou súčasťou medzinárodných výskumných tímov a podieľať sa na dizajnovaní výskumov a analýzach ich výsledkov. Teda poukázania na špecifiká slovenských pomerov a osobitosti sociálnych a humanitných vied, i keď často oprávnené, by nemali byť argumentom či zdôvodnením, že sa niečo „nedá“.

**Doc. Mgr. Martin Kanovský, PhD.,
FSEV UK**

Študenti práva na prestížnej medzinárodnej súťaži vo Viedni

Týždeň pred Veľkou nocou v dňoch 17. – 24. marca 2016 už po 23. raz vyvrcholila vo Viedni prestížna medzinárodná súťaž študentov práva Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot (ďalej ako „Vis Moot“). Na súťaži sa zúčastnilo celkom 311 univerzít zo 67 krajín sveta vrátane tých najprestížnejších. A už po ôsmykrát mal na nej zastúpenie aj tím študentov Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (PraF UK), ktorý tvorili Štefan Ágh, Anna Bojová, Barbora Ivanová a Simona Katerinková, pod vedením koučov Pavla Lacka a Michala Hrušovského.

O čom vlastne Vis Moot je?

Vis Moot je simulované rozhodcovské konanie – medzinárodná obchodná arbitráž zaoberajúca sa medzinárodným obchodným právom, najmä Dohovorom o zmluvách a medzinárodnej kúpe tovaru, známym aj ako CISG. Celá súťaž prebieha v anglickom jazyku. Študenti právnických fakúlt po celom svete sa zaoberajú od októbra tým istým právnym problémom rozdeleným na hmotnoprávne a procesnoprávne otázky. Ich prvou úlohou je daný problém analyzovať a do stanoveného termínu v decembri napísať memorandum za navrhovateľa. Následne dostanú memorandum, a to spravidla od tímu „z iného kúta sveta“, na ktoré v januári reagujú vypracovaním memoranda za odporcu. Týmto je prvá – písomná – časť uzavretá a nasleduje príprava na druhú, pre študentov spravidla zaujímavejšiu, ústnu časť.

Okrem domácej prípravy pod vedením koučov sa pred vyvrcholením celej súťaže vo Viedni usporadávajú tzv. Pre-Moot-y, akési predbežné kolá na univerzitách jednotlivých účastníkov, kde si tímy môžu otestovať a zdokonaľiť svoje argumentačné schopnosti v prostredí veľmi podobnom tomu vo Viedni. Tento rok sa tím PraF UK zúčastnil na Pre-Moot-e v Edinburhu. Na ústnej časti argumentujú vždy dvaja študenti za navrhovateľa a dvaja za odporcu pred trojčlenným tribunálom rozhodcov. Členmi tribunálov sú poprední odborníci a akademici z oblasti medzinárodného obchodného práva a medzinárodnej arbitráže. Hodnotí sa nielen váha zozbieraných argumentov, ale aj schopnosť presvedčiť, zodpovedať často náročné otázky rozhodcov, dodržanie stanoveného časového limitu a vôbec celkový prejav a pôsobenie. Takže je to

Tím PraF UK

vynikajúca príležitosť na precvičenie si ústneho prejavu vrátane odbornej angličtiny a argumentačných schopností, ktoré sú základom pre úspech v právnickom povolani a ďalšej kariére. Náš tím sa tento rok v rámci ústnej časti Vis Moot-u vo Viedni úspešne popasoval s tímami z univerzít Erlangen-Nürnberg, Dalian Maritime, Deakin a Wisconsin. Celú súťaž vyhral tím z Univerzity v Buenos Aires.

Tímu PraF UK sa tento rok podarilo získať ocenenie „honorable mention“, a to za jedno z najlepších memoránd za navrhovateľa, čo je veľmi pekný úspech. Ďakujeme členom nášho tímu za skvele odvedenú prácu.

Arbitration Conference 2016 na pôde Právnickej fakulty UK

Dňa 26. apríla 2016 sa na pôde Právnickej fakulty UK (PraF UK) uskutočnil 2. ročník podujatia Arbitration Conference, ktorý organizačne zastrešila PraF UK v spolupráci s Americkou obchodnou komorou v Slovenskej republike (AmCham). Odbornou garantkou konferencie bola prof. Mária Patakyová z Katedry obchodného práva a hospodárskeho práva PraF UK, sponzormi tohtoročnej konferencie boli poradenská spoločnosť EY a jej advokátska kancelária Ernst & Young Law a vydavateľstvo právnickej literatúry Wolters Kluwer.

Konferencia sa programovo zamerala na aktuálne otázky arbitráže, pričom témami tohto ročníka boli proces výberu rozhodcov a výber rozhodcovského súdu vo svetle poslednej novely zákona o rozhodcovskom konaní, arbitrabilita určitých druhov sporov so zameraním na korporátne spory a zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Do panelovej diskusie sa zapojili významní odborníci z danej oblasti pôsobiaci v advokácii, súdnictve i akademickom prostredí: Miriam Galandová (partnerka advokátskej kancelárie PRK Partners), Martin Magál (partner advokátskej kancelárie Allen & Overy Bratislava), Andrej Leontiev (partner advokátskej kancelárie

TaylorWessing e/n/w/c advokáti), Juraj Gyárfáš (advokát pôsobiaci v advokátskej kancelárii Allen & Overy Bratislava), Viliam Myšička (advokát pôsobiaci v advokátskej kancelárii Kinstellar), Andrea Moravčíková

(sudkyňa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky), Branislav Jablonka (advokát a odborný asistent na PraF UK) a Vít Makarius (host z Českej republiky pôsobiaci ako advokát a rozhodca).

Konferenciu účastníci hodnotili ako podujatie na európskej úrovni, navyše, v porovnaní s minulým rokom sme zaznamenali i vyšší počet zúčastnených. Organizačný tím konferencie je preto presvedčený, že myšlienka obchodnej arbitráže úspešne zakotvila v akademických vodách a tradícia odborných konferencií venovaných tejto problematike bude pokračovať.

Pavel Lacko a Michal Hrušovský

Rozvoj vedeckej spolupráce na Právnickej fakulte UK

V ostatných rokoch sa Právnická fakulta UK (PraF UK) stáva čoraz častejšie dejiskom viacerých medzinárodných vedeckých konferencií alebo vedeckých seminárov, pričom však nejde len o podujatia organizované na úrovni fakulty. Organizátormi týchto podujatí bývajú aj jednotlivé súčasti fakulty – katedry a ústavy. A i keď sa tieto podujatia čo do počtu účastníkov občas môžu pochváliť len komornejšou atmosférou, stávajú sa miestom stretnutia slovenských i zahraničných odborníkov.

Jedným z podujatí takéhoto charakteru bol aj medzinárodný vedecký seminár organizovaný na Katedre trestného práva, kriminológie a kriminalistiky (KTPKK) PraF UK, ktorý sa konal dňa 4. apríla 2016 pod názvom „Sankcie – trestnoprávne a kriminologické podnety pre trestnú politiku“. Vzhľadom na organizačné a kapacitné obmedzenia boli na tento seminár pozvaní primárne hostia z Českej republiky, z prostredia slovenských vysokých škôl, ale aj z prostredia slovenskej odbornej praxe. Podujatie otvorili svojimi príhovormi dekan PraF UK doc. JUDr. Eduard Burda, PhD., a následne i vedúci KTPKK prof. JUDr. Jozef Čentéš, PhD.

Na seminári sa zúčastnilo takmer 35 účastníkov, z ktorých až 26 prispelo do programu svojim vedeckým článkom alebo aktívnym osobným vystúpením. Najvýznamnejšími hosťami seminára boli zástupcovia z českého Inštitutu pro kriminologii a sociální prevenci z Prahy (ďalej aj ako „Institut“), ktorí prišli na podujatie v počte štyroch účastníkov, pričom pozvanie prijal aj riaditeľ Inštitutu, významná osobnosť českej kriminológie, PhDr. Miroslav Scheinost. Jeho osobná účasť na seminári bola zároveň užitočnou aj na prehĺbenie ďalšej spolupráce s PraF UK, pretože okrem účasti na vedeckom seminári riaditeľ Inštitutu pristúpil aj k podpisu zmluvy o spolupráci medzi Inštitutom a PraF UK. Táto zmluva je významným krokom k budúcemu rozvoju vzájomných vzťahov SR a ČR v oblasti kriminológie a vytvára priestor na realizáciu ďalších spoločných projektov, výmenných stáží, konferencií, vedeckých a odborných podujatí.

Ďalšími významnými hosťami zo Slovenskej republiky na tomto podujatí boli zástupcovia Zboru väzenskej a justičnej stráže (ZVJS), medzi ktorými bol aj pplk. PaedDr. Peter Kriška, PhD., vedúci úseku výkonu trestu a apli-

kovaného penologického výskumu odboru výkonu väzby a výkonu trestu Generálneho riaditeľstva ZVJS. Aj zástupcovia ZVJS prikrčili len nedávno k podpisu zmluvy o spolupráci s PraF UK, pričom sa za pomerne krátku dobu jej trvania stihla realizovať už veľmi intenzívna spolupráca. Zástupcovia ZVJS nielen prijali pozvanie na medzinárodný vedecký seminár, ale stihli už spolupôsobiť aj pri podávaní vedeckých a grantových projektov, spoluorganizovať vzdelávacie podujatia, exkurzie a naplánovať program vzájomných prednášok, ktorými si budú pracovníci ZVJS rozširovať znalosti trestného práva a na druhej strane sa pracovníci aj študenti PraF UK môžu oboznámiť bližšie so systémom fungovania výkonu trestu odňatia slobody a ďalšími aspektmi práce pracovníkov ZVJS.

Zo slovenských významných zástupcov okrem tých z univerzitného prostredia nemožno zabúdať ani na reprezentantov prokuratúry Slovenskej republiky, ktorí takisto prispeli

svojimi odbornými názormi do programu. Boli nimi uznávaní odborníci JUDr. Ján Šanta, PhD., a Dr.h.c. JUDr. Maroš Žilinka, PhD., ktorí často prispievajú aj do akademických diskusií, aby tak svojimi praktickými poznatkami obohatili náplň týchto podujatí.

Možno vyzdvihnúť, že si na toto podujatie našli cestu zástupcovia až 5 zo 6 slovenských právnických fakúlt. Zastúpená tak bola okrem domácej PraF UK aj Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Trnavská univerzita, aj Paneurópska vysoká škola z Bratislavy. Treba poukázať na skutočnosť, že opäť išlo o významné osobnosti, pretože z celkového počtu 15 účastníkov akademického prostredia až 6 z nich boli docenti a profesori. Na podujatí sa zúčastnili aj zástupcovia študentov PraF UK.

Účastníci seminára vystúpili v 3 blokoch, ktoré prebiehali v dopoludňajších i popoludňajších hodinách. Bloky boli tematicky rozdelené podľa prevažujúceho obsahu príspevkov na alternatívne tresty a restauratívnu justíciu, trest odňatia slobody a súvisiace aspekty sankčného mechanizmu v SR.

V každom bloku prebiehala živá diskusia k predneseným príspevkom a účastníci prejavili naozaj veľký záujem o rozoberanú problematiku. Príspevky z vedeckého seminára budú publikované aj v tlačenej podobe, čím sa zabezpečí prístup k výstupom z tohto podujatia aj širšej odbornej verejnosti.

Záverom možno konštatovať, že podujatia uvedenej charakteru sú mimoriadne prínosné pre akademický a vedecký život jednotlivých fakúlt, a preto dúfam, že takýto trend sa na PraF UK a jej katedrách zachová aj v budúcnosti.

**JUDr. Radovan Blažek, PhD.,
KTPKK PraF UK**

Ako reaguje EÚ na konflikty a krízy vo svojom susedstve?

Ako funguje v praxi a na lokálnej úrovni zahraničná politika Európskej únie pri snahách o stabilizáciu konfliktov a kríz v susedstve Únie? Dokážu diplomati Únie adresovať praktické problémy, ktoré trápia dôchodcov v srbskej a kosovsko-albánskej časti Mitrovice v Kosove? Ako úradníci EÚ v praxi podporujú zapojenie žien do politického a spoločenského života v severnom Iraku? Čo a ako robí Únia na zabezpečenie základnej infraštruktúry v údoliach Afganistanu, či v urbánnych centrách v Líbyi a v Mali? A ako pracujú predstavitelia Únie so znepríatenými stranami na lokálnej úrovni v konflikte na východnej Ukrajine? Dokáže sa Únia posunúť od široko koncipovaných zahraničnopolitických stratégií k praktickým riešeniam, ktoré uľahčujú život obyvateľom v krízových oblastiach? A ak nie, čo, kde a ako treba zlepšovať? Odpovede na tieto otázky hľadá od apríla 2016 Katedra politológie Filozofickej fakulty UK (FIF UK) v novom výskumnom projekte podporenom v rámci programu Horizont 2020.

Hlavným koordinátorom projektu s názvom „Dobré úmysly, zmiešané výsledky – výskum komplexného prístupu EÚ k manažmentu konfliktov a kríz“ (EUNPACK) je Nórsky inštitút medzinárodných vzťahov (NUPI) v Oslo a okrem Katedry politológie FIF UK sú v projektovom konzorciu Univerzita v Manchestri, Freie Universität v Berlíne, Centrum pre štúdiá európskych politik (CEPS) v Bruseli, Škola postgraduálnych štúdií Instituto Sant'Anna v Ta-

lansku, Belehradské centrum bezpečnostnej politiky v Srbsku, Kosovské centrum bezpečnostných štúdií v Prištine, Národná Univerzita Mohyla-Academy v Kyjeve, Výskumný inštitút pre súčasný Maghreb v Tunisku, Aliancia pre reformu vládnutia v Afrike v Senegale, Výskumná a evaluačná jednotka pre Afganistan (AREU) v Kábule a Výskumný inštitút pre Stredný východ v Erbile v severnom Iraku. Vedúcim projektu za UK je doc. Jozef Bátoru MPhil., PhD.

komunit s kúmajúci miestne formy a praktiky vyrovnávania sa s krízami a konfliktom s dôrazom na to, či a akú úlohu tu prípadne zohráva EÚ. Jednotlivé prípadové štúdie zamerané na manažment kríz v Kosove a Srbsku, na východnej Ukrajine, v Iraku, Afganistane, Líbyi a v Mali budú takisto analyzovať prístupy Únie v troch fázach krízy: v predkrízovej, krízovej a postkrízovej fáze. Dôležitou ambíciou projektu je posunúť poznanie miestnych dynamík v krízových oblastiach od eurocentrických koncepcií smerom k zahrnutiu miestne ukotvených a kultúrne senzitivných prístupov. Hodnotitelia projektu oceňovali pri výbere nezvyčajnú kombináciu teoretických prístupov, inovatívny výskumný dizajn a vhodne zvolené empirické prípadové štúdie.

Pracovný balík pod vedením doc. Bátoru zameraný na manažment kríz medzi Srbskom a Kosovom bude analyzovať praktiky a procedúry krízového manažmentu v zahraničnopolitických inštitúciách Únie v Bruseli, v diplomatických zastúpeniach Únie v Prištine a Belehrade, ako aj na miestnej úrovni v kosovských mestách ako Mitrovica a Gračanica. Katedra politológie FIF UK bude koordinovať teoreticko-konceptuálnu prácu a proces zberu dát na všetkých troch úrovniach, kde okrem vlastného tímu budú pracovať akademičky a akademici z Univerzity v Manchestri, NUPI v Oslo, Freie Universität v Berlíne, Kosovského centra pre bezpečnostné štúdie (KCSS) a Belehradského centra pre bezpečnostnú politiku (BCSP).

Projekt EUNPACK bude zahŕňať prezentácie výsledkov na spoločných výskumných seminároch a workshopoch v Bruseli, ako aj v rámci panelov na popredných medzinárodných vedeckých kongresoch, ako napríklad International Studies Association (ISA) v severnej Amerike alebo European International Studies Association (EISA) v Európe a, samozrejme, publikácie v popredných medzinárodných karentovaných časopisoch a iných vedeckých periodikách v odboroch politológie a medzinárodných vzťahov. Dôležitým faktorom je tu zapojenie doktorandiek, doktorandov, mladých vedeckých pracovníčok a pracovníkov do výskumného procesu, a tým i dôraz na podporu profesionálneho rozvoja mladej generácie spoločenských vedcov na FIF UK v medzinárodnom akademickom kontexte s dôrazom na vysoké štandardy akademickej práce. V neposlednom rade má projekt ambíciu vygenerovať súbor prakticky zameraných odporúčaní pre zahraničnopolitické inštitúcie EÚ. Fakt, že sa na úvodnej tlačovej konferencii projektu v centrále CEPS v Bruseli v jedno aprílové popoludnie zúčastnilo skoro 90 účastníkov, naznačuje, že o prax fungovania krízového manažmentu EÚ majú odborníci z praxe i verejnú záujem.

Tento projekt bol podporený z programu Európskej únie pre výskum a inovácie Horizont 2020 v rámci zmluvy č. 693337.

Mgr. Marta Králiková,
členka riešiteľského kolektívu
projektu H2020 EUNPACK

liansku, Belehradské centrum bezpečnostnej politiky v Srbsku, Kosovské centrum bezpečnostných štúdií v Prištine, Národná Univerzita Mohyla-Academy v Kyjeve, Výskumný inštitút pre súčasný Maghreb v Tunisku, Aliancia pre reformu vládnutia v Afrike v Senegale, Výskumná a evaluačná jednotka pre Afganistan (AREU) v Kábule a Výskumný inštitút pre Stredný východ v Erbile v severnom Iraku. Vedúcim projektu za UK je doc. Jozef Bátoru MPhil., PhD.

Projekt EUNPACK skúma mechanizmy na mikroúrovni, ktoré EÚ využíva v reakcii na krízy. Teoreticky je projekt ukotvený na pomedzí tzv. nového inštitucionalizmu v politológii a sociálno-antropologických etnografických prístupov k štúdiu konfliktov. Kombinuje sa tým dôraz na štúdium organizačných štruktúr a procesov, ktoré podmieňujú fungovanie medzinárodných organizácií. Patrí k nim zahraničnopolitická administratíva EÚ a dôraz na miestne spoločenské faktory, praktiky a kognitívne rámce, ktoré ovplyvňujú a podmieňujú schopnosť Únie pôsobiť ako stabilizačný aktér v krízach a konfliktach na miestnej úrovni. Zahŕňa to na jednej strane skúmanie zahraničnopolitických organizačných štruktúr, procedúr a praktík Únie na úrovni bruselského aparátu a na úrovni diplomatickej prítomnosti v konfliktných oblastiach. Na druhej strane to obsahuje etnografický analytický vhľad do miestnych

Medzinárodná vedecká konferencia študentov stredných a vysokých škôl na PriF UK

Študenti bakalárskeho, magisterského a doktorandského stupňa štúdia nielen z Prírodovedeckej fakulty UK (PriF UK), ale aj ďalších slovenských a zahraničných univerzít, vysokých škôl a vzdelávacích inštitúcií, stredných škôl a gymnázií, sa dňa 27. apríla 2016 stretli na pôde PriF UK, aby prezentovali výsledky svojej výskumnej práce.

Jedným z uholných kameňov PriF UK je kvalitná vedecká práca nielen jej zamestnancov, ale aj jej študentov, a to už od 1. ročníka štúdia. Veď nie nadarmo patrí PriF UK v dosahovaných výsledkoch vo vedeckej práci, v počte publikačných výstupov, projektov či na základe ďalších hodnotených parametrov už roky medzi tri najlepšie hodnotené fakulty na Slovensku. A preto sa niet čo diviť, že sa tradícia Študentských vedeckých konferencií (ŠVK) na PriF UK začala písať už pred viac ako 45 rokmi. Pôvodne mala súťažný charakter, t. j. v každej odbornej sekcii hodnotiaca komisia určovala poradie, pričom účastníci, ktorí sa umiestnili na prvých miestach, postúpili do celoštátnych kôl. Tie sa konali striedavo na rôznych fakultách slovenských vysokých škôl. Po roku 1989 a krátkom útlme sa na našej fakulte obnovili ŠVK už v súčasnej podobe.

Na tohtoročnej konferencii bolo prezentovaných takmer 300 príspevkov, z čoho až 64 predniesli mimofakultní účastníci. Zameranie pokrývalo široké spektrum prírodovedných oblastí cez biológiu, biotechnológie, chémiu, geológiu, geografiju, environmentalistiku až po didaktiku prírodných vied, psychológie a pedagogiky.

Po úvodných slovách prof. RNDr. Petra Fedora, PhD., prodekanu pre doktorandské štúdium a pre sociálne záležitosti študentov, nasledovala prednáška významného profesora Philippa Kukuru z University of Oxford pod názvom „A new perspective on nanoscale structure and dynamics with ultrasensitive optical microscopy“. Po jeho prednáške dostali priestor prezentácie jednotlivých príspevkov v biologickej, didaktickej, geografickej, geologickej, chemickej a environmentálnej sekcii. Súčasťou prezentácie príspevkov bola i posterová sekcia. ŠVK PriF UK 2016 tradične uzatvoril spoločenský večer spojený s odovzďaním ocenení a diplomov tým najlepším.

Odborná komisia vybrala z každej hlavnej sekcii víťazný príspevok. Jeho autorovi udelil dekan PriF UK doc. RNDr. Milan Trizna, PhD., diplom a cenu za najlepší príspevok a prednášku ŠVK PriF UK 2016 v danej sekcii. Na ŠVK boli odovzdané aj Ocenenia prezidenta Slovenského jadrového fóra za najlepší príspevok z tematiky palivového cyklu jadrovej energetických

zariadení a využívania ionizujúceho žiarenia v lekárskejších a prírodných vedách. Na konferencii bolo odovzdaných 10 diplomov a 10 balíkov rôznych cien.

Ocenenie prezidenta Slovenského jadrového fóra získali: Marián Pevný a Dominik Juračka zo Strednej odbornej školy chemickej v Bratislave za ich príspevok „Inovácia chromatografickej metódy na stanovenie reziduí Kryptofixu 2.2.2. v rá-

vláknitými hubami v podmienkach laboratórnej kultivácie.“ V geografickej sekcii sa z tejto pocty tešil Tomáš Szalay z PriF UK za „Hodnotenie impaktov kohéznych politík na marginalizované rómske komunity vo vzťahu na životné prostredie“, v geologickej sekcii zas Petra Polková z PriF UK za „Vplyv rozmerov a tvaru skúšobných vzoriek na pevnosť v jednoosovom tlaku hornín.“ V chemickej sekcii toto ocenenie

diofarmaku 18F-FDG“; Lucie Kománková z ČVUT v Prahe za svoj výstup „Příprava sorbentů pro záchyt radionuklidů na bázi oxidovaných uhlíkových nanostruktur“; a Barbara Porubčanová zo SAV v Bratislave za „Nové výsledky v hodnotení prírodnej rádioaktivity – okres Žiar nad Hronom.“

Diplom dekana PriF UK za najlepší príspevok a prednášku v biologickej sekcii dostal Ján Štetka z Univerzity Palackého v Olomouci za „Deciphering hierarchy of inflammatory signature activation in polycythemia vera by using iPSCs disease modelling.“ V didaktickej sekcii to bola Renáta Michalisková z PriF UK za „Zisťovanie citlivosti nami koncipovaného didaktického testu prostredníctvom koeficientu ULI a tetrachorického koeficientu.“ V environmentálnej sekcii diplom dekana získala Eva Duborská z PriF UK za príspevok „Biovolatilizácia a bioakumulácia jód

získala Viktória Modrocká z PriF UK za výstup „Organokatalytická α -aminoxigenácia karbonylových zlúčenín – účinný nástroj v syntéze liečiv.“ Dekan diplom udelil aj Erike Vrbovej z PriF UK za jej poster „Kliešťami prenášané nákazy u spoločenských zvierat v Bratislavskom kraji.“

K prírodovedeckej konferencii patrí aj vydanie recenzovaného zborníka plnotextových príspevkov, ktorého recenzentmi sú renomovaní odborníci PriF UK v jednotlivých prírodovedných oblastiach.

Tento projekt sa uskutočnil vďaka podpore partnerov: Západoslovenská energetika, Slovenské jadrové fórum, Nadácia Curie, Eppendorf Czech & Slovakia, Tau-chem, Nafta, Malé centrum, Readers Digest, Tarsago.

**Doc. RNDr. Michal Galamboš, PhD.,
Katedra anorganickej chémie PriF UK**

Na Katedre výtvarnej výchovy PdF UK sme oživilí časopis Artefakt

V roku 2013 vznikol z iniciatívy študenta doktorandského štúdia Mgr. Zolihó Borárosa študentský časopis Ústavu umelecko-edukačných štúdií Pedagogickej fakulty UK (PdF UK) s názvom Artefakt. Vychádzal vo veľmi obmedzenom počte, ktorý určoval dopyt zo strany študentov a pedagógov. Mal osem strán, aby bolo možné financovať tlač. Tlačný časopis vychádzal vďaka náklonnosti bývalého pedagóga akad. mal. Daniela Brunovského, ktorý podporoval jeho tlač vo svojom vydavateľstve Virvar. Prvé číslo dokonca financoval.

Časopis však už v roku 2015 nevyšiel a vyzeralo to, že to znamená koniec Artefaktu. Jeho šéfredaktor opustil brány katedry s doktorským titulom a, žiaľ, o pár týždňov nás nečakane opustil. Práve jeho obľúbenosť na katedre a dobré vzťahy so študentmi a členmi katedry boli dobrým základom pre pokračovanie v jeho práci. Študenti doktorandského štúdia sa preto rozhodli časopis oživiť a zaspomínať v ňom na bývalého šéfredaktora a dokončiť jeho rozpracované číslo. Súčasny Artefakt je nielen pokračovaním, ale aj omnoho rozsiahlejším časopisom so širším záberom tém súvisiacich s dňami na Ústave umelecko-edukačných štúdií, primárne však na Katedre výtvarnej výchovy (KVV PdF UK).

Za zmenami stojí nová šéfredaktorka PaedDr. Veronika Weberová, doktorandka na KVV PdF UK, ktorá má „na svedomí“ aj jeho grafickú podobu. Pod jej vedením sa časopis premenil na virtuálny, čo dopomohlo k rozšíreniu jeho dostupnosti

i rozsahu a aj k novému vizuálu časopisu. K podobe siedmeho čísla prispeli aj ďalšie doktorandky výtvarnej výchovy – za titulným listom stojí Mgr. Janka Grešová a za jazyko-

vo korektúrou Mgr. Vanda Kráľovičová. Do tvorby prvého časopisu sa však zapojili nielen študenti KVV PdF UK, ale aj absolventi výtvarnej a hudobnej výchovy, dokonca na ňom participovali aj študenti Masarykovej univerzity v Brne a študenti Filozofickej fakulty UK v Bratislave.

Najnovšie číslo sedem vyšlo 1. apríla 2016 a je dostupné na fakultnej stránke, kde sa možno „prekliknúť“ aj na všetky staršie čísla, ktoré sme spätne zverejnili vo virtuálnej podobe. Veríme, že aktuálne číslo je pre skalných nadšencov časopisu Artefakt ešte o niečo výnimočnejším opusom. Okrem toho, že sme sa na jeho stránkach snažili informovať o všetkom relevantnom, čo sa na našej katedre udialo od vydania šiesteho čísla pred rokom a pol – od aktivít a úspechov našich študentov, pedagógov i niekdajších absolventov –, do obsahu sme zapracovali aj pôvodné texty bývalého šéfredaktora. Navyše, jednu stranu sme venovali jeho pôsobeniu na katedre, spomienkam na neho a jeho prácu, v ktorej sa snažíme pokračovať. V najnovšom čísle časopisu Artefakt nájdete však i príspevky, komentujúce aktuálne dianie vo svete umenia, nevynímajúc rozmanité recenzie či avíza na zaujímavé výstavy.

Časopis by mal vychádzať dvakrát ročne (v marci a októbri), ale už dnes sa začínajú množiť príspevky do ďalšieho čísla, takže je možné, že ôsme číslo vyjde – na našu veľkú radosť – už v júni. Tešíme sa a dúfame, že záujem študentov katedry prispievať bude časom priamoúmerne narastať s počtom našich čitateľov. Radi privítame aj príspevky študentov či pedagógov z iných katedier.

PaedDr. Veronika Weberová,
interná doktorandka
KVV PdF UK

Medzinárodný festival divadelných vysokých škôl

10.-15. jún 2016

www.istropolitanaproject.sk

Slovensko sa vďaka lyžovaniu zviditeľnilo na mape sveta

Dňa 8. apríla 2016 sa na Fakulte telovýchovy a športu UK (FTVŠ UK) uskutočnil celoštátny vzdelávací seminár pre trénerov zjazdového lyžovania, ktorý takmer každoročne organizuje vzdelávacia komisia Slovenskej lyžiarskej asociácie. Zúčastnila sa na ňom aj doc. PaedDr. Anna Blahutová, PhD., učiteľka špecializácie zjazdové lyžovanie na Katedre športov v prírode a plávania FTVŠ UK, ktorej sme pri tejto príležitosti položili niekoľko otázok.

Aký význam má odborný seminár a prečo prebieha v Bratislave?

Odborný seminár je súčasťou teoretického vzdelávania trénerov, jeho absolvovanie je podmienkou pre predloženie trénerskej licencie. Je výborné, že po Poprade, Starom Smokovci, Štrbskom Plese a Tatranskej Lomnici sa realizuje aj v Bratislave – veď Univerzita Komenského je alma mater takmer polovice prítomných trénerov. Navyše, väčšina trénerov realizuje svoju trénerskú činnosť práve v Bratislave, kde je aj najväčší počet lyžiarskych klubov, zameraných hlavne na žiacke lyžovanie. Okrem príspevkov k lyžiarskej problematike však počas seminára zazneli aj prednášky týkajúce sa kondičnej prípravy, regenerácie či stravovacieho režimu. Prednášateľmi boli učiteľia FTVŠ UK: dekan doc. Mgr. Marián Vanderka, PhD., RNDr. Viktor Bielik, PhD., a Mgr. Milan Sedliak, PhD.

Zjazdové lyžovanie zaznamenalo vďaka úspechom našich zjazdárov a Svetovému poháru žien v Jasnej veľkú popularitu a obrovský záujem našej športovej verejnosti.

Áno, na seminári vystúpili aj tréneri našich úspešných reprezentantiek PaedDr. Timotej Zuzula a Mgr. Ivan Iľanovský (obidvaja sú absolventmi FTVŠ UK) a tiež náš najúspešnejší pretekár Tomáš Žampa, ktorí odpovedali na otázky a hodnotili prípravu našich slalomárov.

Aký trénerskú prax realizujú vaši študenti špecializácie zjazdové lyžovanie počas štúdia na našej fakulte?

V minulosti to bol najskôr trénerský výstup v lyžiarskych kluboch vo forme hospitácie základnej žiackej etapy športovej prípravy, potom to bolo sústredenie v etape špeciálnej prípravy v lyžiarskych gymnáziách, nasledovalo sústredenie reprezentačného družstva vo vrcholovej príprave na snehu a súvislá prax v lyžiarskom klube s praktickým vedením prípravy. Žiaľ, dnes už máme v lyžovaní len žiacke družstvá. Veľmi málo pretekárov sa dostáva do špeciálnej (juniorskej) prípravy. O senioroch ani nehovorím. Okrem Žampovcov, Zuzulovej, Vlhovej, Kantorovej je na Slovensku veľmi málo pretekárov – seniorov. Na fakulte máme dvoch lyžiarov – pretekárov Martina Hromadu a Romana Murína. Chcela by som spomenúť ich úspechy vo FIS-ových pretekoch a medaily z akademických majstrovstiev Slovenska.

V tlači sme čítali, že aj ty ako učiteľka špecializácie zjazdové lyžovanie si získala 6. zlatú medailu na Majstrovstvách sveta veteránov v zjazdovom lyžovaní v marci 2016 v Špindlerovom Mlyne.

Áno, lyžovanie je súčasťou mojej profesie, ako pretekárka sa stále zúčastňujem na majstrovstvách sveta a na Svetovom pohári veteránov.

Počuli sme, že najlepším časom na Majstrovstvách sveta veteránov v Špindlerovom Mlyne získala v slalome naša absolventka Mgr. Eva Kurfürstová.

Áno, bývalá česká reprezentantka Mgr. Eva Kurfürstová naozaj úspešne ukončila štúdium na našej fakulte. A v tomto roku sa, ako tu aj zaznelo, viac než len úspešne zúčastnila na majstrovstvách sveta veteránov v slalome.

Je to asi krásny pocit súťažiť so svojimi študentmi. Eva mala najlepší čas medzi ženami v slalome. Ty si získala vo svojej kategórii titul majstra sveta v obrovskom slalome. A vraj ste spolu napísali aj knihu o vrcholovej športovej príprave v zjazdovom lyžovaní.

Áno, Eva má veľa skúseností a poznatkov z 20-ročnej vrcholovej športovej prípravy. Plánovala a vyhodnocovala svoje tréningové zaťaženie, stavy pripravenosti, ako prvá česká reprezentantka začala s individuálnou prípravou. Veľmi zaujímavé a podnetné pre našich trénerov a manažerov v lyžovaní sú jej

Doc. A. Blahutová a bývalá študentka FTVŠ UK E. Kurfürstová na Majstrovstvách sveta veteránov 2016, na ktorých získali tituly majsteriek sveta v slalome a v obrovskom slalome.

skúsenosti z financovania športovej prípravy, kde jej Česká lyžiarska asociácia prispievala len 10 % a 90 % nákladov si financovala cez sponzorov. Chcela som, aby naši tréneri využili jej skúsenosti pretekárky, ktorá dosiahla rad vynikajúcich výsledkov vo Svetovom, ale najmä Európskom pohári zjazdárov. O svojich pocitoch a skúsenostiach z rôznych období športovej prípravy sme písali v I. kapitole spomínanej publikácie. Nejde o učebné texty, ale o monografiu registrovaných kvantitatívnych i kvalitatívnych faktoroch športového výkonu, skúseností a pocitov. Na našom trénerskom seminári knihu *Vrcholová športová príprava v zjazdovom lyžovaní* dostali viacerí tréneri. Verím, že im to pomôže pri príprave našich reprezentantov v zjazdovom lyžovaní.

Po 30-tich rokoch sa na Slovensku uskutočnil Svetový pohár žien v zjazdovom lyžovaní. Aj ty si sa zúčastnila na finále Svetového pohára mužov a žien v roku 1974. Aký význam majú pre Slovensko najvyššie svetové súťaže?

Tak ako v minulosti pri organizácii Svetových pohárov, Majstrovstiev sveta v klasickom lyžovaní v roku 1970, finále Svetového pohára v roku 1974, aj tento Svetový pohár žien v Jasnej ukázal na našu schopnosť perfektne zorganizovať vrcholné preteky, vytvoriť úžasnú a neopakovateľnú atmosféru, ale ukázal aj nádheru našich Nízkych Tatier. Nadšenie zahraničných pretekárov a funkcionárov počas tohto podujatia, ale aj počas Svetového pohára veteránov v apríli na Štrbskom Plese ukázali, že nebudeme musieť čakať na organizovanie takýchto svetových podujatí ďalších 30 rokov.

Dušan Kutlík, FTVŠ UK

Nové publikácie v rámci projektu Transius – Od konvencií k normám prekladu v právnom diskurze

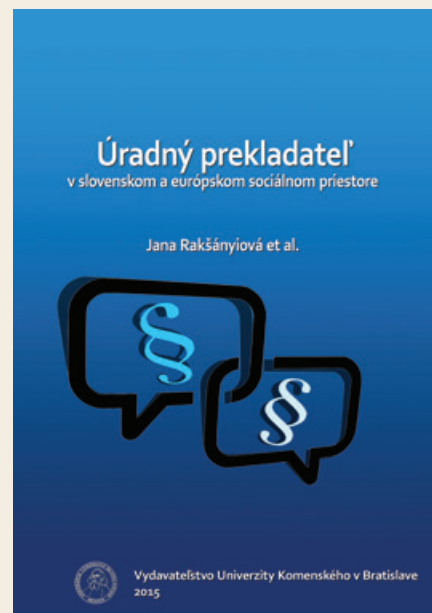
Od októbra 2013 prebieha na Katedre germanistiky, nederlandistiky a škandinavistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave vedeckovýskumný projekt *Transius – Od konvencií k normám prekladu v právnom diskurze*, financovaný Agentúrou na podporu výskumu a vývoja.

Riešiteľský kolektív, pozostávajúci z prekladateľov z praxe, translatólogov a vysokoškolských pedagógov, v prvých rokoch riešenia projektu preskúmal situáciu na slovenskom trhu s úradnými prekladmi. Na základe konštatovaných faktov budú v ďalšej fáze projektu sformulované konvencie, normy a odporúčania pre prekladateľskú prax v oblasti úradných prekladov. Ťažisko problematiky tvorí o. i. preklad z a do málo rozšírených jazykov s ohľadom na slovenčinu ako východiskový a cieľový jazyk.

Prieskum slovenského trhu s úradnými prekladmi sa realizoval na základe štatistického výskumu v archíve Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Riešiteľský kolektív analyzoval z hľadiska zastúpenia jazykov podľa objemu zadaných zákaziek roky 2009 – 2012. Výstupom je prehľad o objeme zadaní podľa jednotlivých cudzích jazykov celkovo i podľa zadávateľa (štátne orgány/fyzické a právnické osoby). Ďal-

šou časťou výskumu boli dva dotazníky: dotazník pre zadávateľov (štátne orgány, advokáti a advokátske kancelárie) a realizátorov úradných prekladov – úradných prekladateľov z praxe.

Výsledky vyššie uvedeného výskumu sú spracované v publikácii *Úradný prekladateľ v slovenskom a európskom sociálnom priestore*, ktorá vyšla koncom roka 2015. Okrem zmapovania sociálneho priestoru súčasného právneho prekladu na Slovensku a uvedeného štatistického výskumu venuje publikácia pozornosť aj právnemu rámcu úradného prekladu na Slovensku a v Česku, ako aj otázkam úradného prekladu a tlmočenia vo vybraných krajinách EÚ (Nemecko, Rakúsko, Švajčiarsko, po holandsky hovoriace krajiny, Švédsko a ostatné severské krajiny a vybrané krajiny s dôrazom na štáty s úradným jazykom anglickým).

Letná univerzita slovenského jazyka a kultúry 2016 – 26. ročník

Centrum ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave (CĎV UK) pokračuje v tradícii, ktorá siaha až do roku 1990, a aj tento rok pripravuje 3-týždňový intenzívny kurz slovenského jazyka a kultúry pre cudzincov a krajanov. Letná univerzita slovenského jazyka a kultúry 2016 (LU 2016), ktorej ústrednou témou je: „Bratislava v priestore a čase“, sa bude konať v termíne 4. – 22. júla 2016.

Po mnohých rokoch privítame všetkých záujemcov o slovenský jazyk, kultúru a históriu Slovenska opäť v Bratislave. Skúsení pedagógovia a metodici Útvoru jazykovej a odbornej prípravy cudzincov a krajanov (ÚJOP CĎV UK) pripravili pre účastníkov LU 2016 bohatý program.

Letné kurzy slovenského jazyka si svojou dlhoročnou tradíciou vybudovali popularitu, o čom svedčí aj široké spektrum záujemcov z celého sveta. Aj Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky podporilo výučbu slovenčiny a opäť poskytlo štipendiá krajanom, ktorí sa chcú učiť a zdokonaľiť v slovenskom jazyku a spoznať históriu a kultúru Slovenska, a maturantom študujúcim na slovenských stredných školách v Srbsku, Rumunsku, Maďarsku a na Ukrajine.

Ďalšou publikáciou, ktorá vyšla v rámci projektu Transius koncom roka 2015, je *Bibliografia odbornej literatúry k prekladu právnych textov*. Riešiteľský kolektív zhromaždil relevantné printové a elektronické zdroje slovenskej a zahraničnej odbornej literatúry z oblasti prekladu právnych textov. Bibliografické záznamy kategorizoval do dvanástich podkapitol. Za každým bibliografickým záznamom sa nachádza krátka anotácia v slovenskom jazyku.

Spoluautormi oboch publikácií sú členovia riešiteľského kolektívu pod vedením zodpovednej riešiteľky prof. PhDr. Jany Rakšányiovej, CSc. Monografia *Úradný prekladateľ v slovenskom a európskom sociálnom priestore* vyšla v tlačenej podobe, *Bibliografia odbornej literatúry k prekladu právnych textov* na CD. Obe monografie sú v elektronickej verzii zdarma prístupné na internetovej stránke projektu Transius: www.fphil.uniba.sk/transius.

Lucia Matejková, FiF UK

Všetci účastníci budú mať možnosť získať a prehĺbiť si komunikačné kompetencie v slovenskom jazyku a rozšíriť si poznatky v oblasti slovenskej lingvistiky, literatúry, histórie a kultúry, ale aj príležitosť spoznať históriu a kultúru Bratislavy. Záujemcovia si budú osvojovať a rozširovať znalosti slovenčiny na vyučovaní a zdokonaľovať správnu výslovnosť na hodinách fonetiky aj v popoludňajších hodinách. Možnosť komunikovať v slovenčine bude aj na hodinách konverzácie, počas workshopov a špecializovaných seminárov. Program je zameraný na zlepšenie ústneho i písomného prejavu.

Okrem výučby je program obohatený aj o tvorivé dielne, návštevy múzeí v Bratislave a okolí, prehliadku mesta, akcie v rámci Kultúrneho leta, turistické vychádzky, prezentácie slovenského umenia, stretnutia so spisovateľmi, umelcami a inými významnými osobnosťami slovenskej vedy a kultúry, nácvik tancov alebo divadla a rôzne súťaže. Na záver je pripravený spoločný slávnostný večer, ktorého súčasťou budú aj vystúpenia frekventantov kurzov a odovzdávanie certifikátov o absolvovaní LU 2016 z rúk riaditeľky ČDV UK PaedDr. Janky Chládeckej, PhD., a rektora Univerzity Komenského v Bratislave prof. RNDr. Karola Mičietu, PhD.

Nebude chýbať ani 3-dňová exkurzia po vybraných regiónoch Slovenska. Všetky tieto aktivity budú mať spoločný cieľ – spoznať Slovensko, jeho jazyk, históriu, kultúru a hlavné mesto Slovenska – Bratislavu, a tak naplniť cieľ LU 2016. Veríme, že spolu so zahraničnými účastníkmi strávime v Bratislave krásne 3 týždne plné tvorivých aktivít.

Mgr. Tatiana Ilavská, PhD., marketingová manažérka ČDV UK

Prednáška o vyučovaní latinského jazyka v rámci nefilologických odborov na FiF UK

Dňa 27. apríla 2016 sa v priestoroch Filozofickej fakulty UK (FiF UK) uskutočnila prednáška na tému *Práca s autentickým latinským prameňom v pedagogickom procese*. Prednáška sa konala pod záštitou Katedry klasickej a semitskej filológie FiF UK, ako aj Slovenskej jednoty klasických filológov. Prednášajúcimi boli Mgr. Irena Bacigálová, PhD., a PhDr. Alexandra Ostertágová, PhD., odborníčky na výučbu latinského jazyka pre študentov nefilologických odborov, ktorí v súčasnosti zabezpečuje Katedra klasických a semitských jazykov FiF UK. Vo svojich príspevkoch sa venovali špecifikám práce s autentickým historickým materiálom v latinskom jazyku (predovšetkým zvláštnostiam stredovekej latinčiny na území Uhorska) v rámci odbornej jazykovej prípravy študentov histórie. Ako najzávažnejší problém v súčasnej výučbe latinského jazyka v rámci odboru história hodnotia zníženie hodinovej dotácie pre študentov na základe novej akreditácie. Doterajší model výučby totiž predpokladal dva dvojhodinové semináre latinského jazyka za týždeň, pričom prvý seminár bol venovaný gramatickému výkladu a druhý seminár bol orientovaný na precvičovanie preberaného učiva. Podľa nového modelu schváleného novou akreditáciou majú mať študenti dve hodiny latinčiny týždenne, pričom požiadavky na preberané učivo sa nezmenili. Vzhľadom na absolútnu absenciu výučby latinského jazyka na stredných školách sú vyučujúci postavení pred takmer nezvládnuteľnú úlohu: naučiť ich latinský jazyk od úplných začiatkov až po úroveň, na ktorej je historik schopný samostatne pracovať s autentickým latinským textom. Výskum v oblasti starších slovenských dejín, ako aj v oblasti starších období dejín Európy sa nezaobíde bez kvalitných odborníkov ovládajúcich latinský jazyk, pretože inovatívny a nederivatívny výskum v oblasti histórie nevyhnutne predpokladá prácu s originálnymi latinskými prameňmi. Po prednáške sa medzi zúčastnenými odborníkmi rozprúdila živá debata o ďalšom smerovaní výučby latinského jazyka na Slovensku. Latinský jazyk predstavuje neoddeliteľnú súčasť našej kultúry a vzdelanosti a je jedným z najdôležitejších pilierov našej národnej kultúrnej identity a jeho výučbe v špecializovaných odboroch je preto potrebné venovať náležitú pozornosť.

**Tomáš Hamar,
Katedra jazykov FaF UK**

Najčastejšou závislosťou na Slovensku je už dlhodobo alkoholizmus

Môžeme sa stať závislými od internetu? S ktorými závislosťami najviac bojujeme na Slovensku? A ako sa závislí ľudia liečia? Odpovede na tieto otázky, ale i mnoho ďalších zaujímavostí, nám v rozhovore pre Našu univerzitu prezradil absolvent Lekárskej fakulty UK MUDr. Lubomír Okruhlica, CSc., riaditeľ Centra pre liečbu drogových závislostí v Bratislave.

Na úvod nám skúste vysvetliť, čo sa pri vytvorení závislosti považuje za kľúčové. Je podmienená viac geneticky alebo v tom zohráva úlohu najmä výchova?

Keď sa na to pozrieme úplne od jadra, na to, aby vznikla závislosť, hlavne látková, musí byť, logicky, prítomná droga. To isté platí aj pre nelátkové závislosti, ako sú napr. hazardné hry. Nulová dostupnosť „drogy“ v okolí, prostredí človeka, resp. v danej krajine tak automaticky znamená i znížené riziko vzniku závislosti u jednotlivca, ktorý sa v danom prostredí pohybuje. Moje slová potvrdzujú aj výsledky prierezových štúdií z rôznych krajín sveta, ktoré preukázali, že znížením dostupnosti drogy (alkoholu, tabaku) na istom území sa znížil aj počet ľudí so zdravotnými poškodeniami a závislosťou. Niektorí sa však domnievajú, že dostupnosť drog so závislosťou od nich až tak nesúvisí, a preto sa snažia úplne liberalizovať ich dostupnosť. Toto rozhodnutie nie je však zdravotnícke, ale skôr spoločensko-politické. Preto i keď v prípade legálnych drog (u nás je to najmä tabak a alkohol) fungujú viaceré legislatívne opatrenia a obmedzenia (zákaz užívania do 18 rokov, zákaz užívania vodičmi), stále k nim má prístup väčšina populácie.

Samozrejme, druhým dôležitým faktorom je prítomnosť genetickej vlohy na niektorú zo závislostí, ktorá je riziková a predisponuje jedinca na možný vznik závislosti. No i keď sa skutočne nájdu aj ľudia, ktorí majú silnú genetickú predispozíciu na niektoré závislosti, je to veľmi zriedkavé.

Ďalší faktor bude zrejme súvisieť s tým, že medzi jednotlivcami existuje istá variabilita pri styku s látkou potenciálne vyvolávajúcou návyk...

Áno, pravdaže, ľudia reagujú aj na takéto podnety rôzne. Okrem dostupnosti drogy a genetických predispozícií je tak ďalším rozhodujúcim činiteľom atmosféra rodinného, školského alebo pracovného prostredia. Veď aj do nášho centra často zavítajú ľudia, ktorí sa aj napriek svojej nízkej až nulovej genetickej predispozícii na závislosť nakoniec závislými stali. Príčina? Pohybovali sa v prostredí so zvýšenou dostupnosťou drogy, navyše, v ich okolí sa látka neustále konzumovala, a preto naostatok aj oni podľahli vplyvu okolia. Ten sa totiž časom dokáže pretransformovať až na istú formu nátlaku. Dobré sa to dá ilustrovať na alkohole: ľudia sú ním stále ponúkaní a do jeho konzumácie nepriamo psychologicky tlačení a ak po čase začnú piť a ide z ich strany o pravidelné užívanie, dochádza k vzniku závislosti. Takže to znamená asi toľko, že ani jedinci, ktorí vo svojej dedičnej výbave postrádajú akúkoľvek genetickú vlohu na závislosť, nie sú voči vzniku závislosti imúnni. A naopak, tí, čo vlohu majú a v prostredí sú pred látkou chránení, sa so

závislosťou nikdy nemusia stretnúť. Je to jednoducho komplexný problém.

Podme sa teda venovať ľuďom, u ktorých sa už prejavila závislosť. Ako sa k vám do centra najčastejšie dostanú?

Buď tak, že prídu sami, alebo sa väčšinou dostavia v sprievode nejakej blízkej osoby. Takýmito blízkymi osobami bývajú rodičia, súrodenci, partnerky, partneri, ale niekedy aj deti.

Ako potom vyzerá liečba? Aké druhy terapie využívate?

Terapia je zameraná na tri časti, ktoré na seba nadväzujú a do istej miery sa aj prelínajú. Najprv je to farmakoterapia – podávanie liekov na akútne abstinenčné príznaky počas nevyhnutného časového obdobia. Veľmi dôležitá je psychoterapia. No a tretou časťou je režimová liečba – zmena štýlu života, ktorý má človeka v budúcnosti chrániť. Pacient si má osvojiť taký životný štýl (a to je jeden z najvýznamnejších a, žiaľ, i najneskromnejších cieľov procesu uzdravovania sa), ktorým minimalizuje riziko, že sa bude stretávať s niekým, kto užíva drogy, resp. je ich dilemom. Mal by sa dostať do úplne nového prostredia, nájsť si prácu, zmeniť svoj denný režim a vyplniť celý deň pozitívnymi aktivitami.

Kedy možno považovať človeka za uzdraveného?

Svetová zdravotnícka organizácia vo svojich kritériách pre závislosť jasne stanovila, že ak po 12 mesiacoch strávených v nechránenom prostredí jedinec stále abstínuje a neobjavujú sa uňho ani žiadne abstinenčné príznaky, možno ho považovať za uzdraveného. Odporúča sa však, aby bol i naďalej v kontakte so svojím terapeutom, i keď sa už v zásade nevyžaduje medicínska liečba. Diagnóza mu sice ostáva, ale v jeho zdravotnej dokumentácii je už len minulosťou. Áno, možno povedať, že je napríklad alkoholikom aj po 20 rokoch abstinencie, ale to ešte neznamená, že je aktuálne chorý. Značí to asi toľko, že na základe prekonaného ochorenia (závislosti) vieme, že má túto predispozíciu, vlohu. Môže však viesť už kvalitný život bez problémov, pretože aj keď by sa objavil niekto, kto by mu ponúkol alkohol, dokáže ho odmietnuť, lebo uňho vyhasol podmienený reflex a chuť. Hoci si stále pamätá, že kedysi mu to spôsobovalo niečo príjemné, nepamätá si to však emočne. Vtedy sa už môže voľne pohybovať. Takto jednoducho to, samozrejme, funguje len v tých niekoľkých ideálnych prípadoch.

Na začiatku ste spomenuli látkové a nelátkové závislosti, čo bude zrejme také základné delenie závislostí...

Je to trochu komplikovanejšie... Na základe poznatkov neurovedy, zobrazovacích metód

aj klinických zistení naozaj existuje napríklad patologické hráčstvo. To je ale jediná diagnóza, ktorú momentálne oficiálne akceptujú trebárs aj americké klasifikácie duševných porúch ako samostatnú nelátkovú závislosť, pričom Svetová zdravotnícka organizácia ju ako samostatnú diagnózu plánuje zaviesť až od budúceho roku. Je to preto ešte stále skôr laické a pragmaticky motivované delenie. Kandidátov na ďalšie druhy nelátkových závislostí je však viacero. Na takéto klasifikácie je ale potrebná i rozsiahlejšia suma vedeckých poznatkov. Závislostné správanie môže byť totiž zároveň prejavom nejakej duševnej poruchy.

A čo závislosť od internetu, sociálnych sietí a pod., ktoré sú teraz také populárne? Dá sa vôbec hovoriť o závislosti ako takej?

Áno, dá, i keď z medicínskeho hľadiska priamo nie a dosť sa o tom diskutovalo a diskutuje. Stáva sa však, že k nám príde rodič s tým, že jeho syn alebo dcéra je neustále „na webe“ alebo hrá hry a zhoršuje sa tak v prospechu. Netreba však zabúdať, že internet, počítač či smartfón sú len prostriedkom, preto treba upriamiť pozornosť skôr na to, akým aktivitám sa ich prostredníctvom človek venuje. Na základe nášho prieskumu, ktorého kredibilitu potvrdili aj výsledky podobne ladených prieskumov z iných krajín, sme zistili, že sa nedá hovoriť ani tak o závislosti od internetu, pretože ide skôr o závislosť od nejakej činnosti, napr. hrania online hier či využívania sociálnych sietí. Apropo, podľa anonymného prieskumu, ktorý preventívne robíme medzi stredoškôlkami, tinedžeri v rámci svojich internetových aktivít trávia najviac času práve na sociálnych sieťach. Až potom u nich v rebríčkoch obľúbenosti a „časovej dotácie“ nasledujú iné činnosti, ku ktorým možno zaradiť spomínané hranie online hier či prvé kontakty s pornografiou.

Naznačili ste, že závislosť môže ísť ruka v ruke s nejakou duševnou poruchou. Ktoré to sú najčastejšie?

Zvyknú to byť depresie, ale niekedy sú to i poruchy sebahodnotenia či rôzne neurózy. Ľudia napr. zvyknú podceňovať atraktivnosť svojho výzoru či osobnosti a domnievajú sa, že vzhľadom na tieto „defekty“ majú nulové šance zoznámiť sa s potenciálnym partnerom tradičným „face-to-face“ spôsobom, preto hľadajú náhradu a na internete si menia a vylepšujú identitu a takto si kompenzujú vlastné vnútorné problémy so sebahodnotením a neistotou.

Ak sa pozrieme na štatistiky, s akými závislosťami najviac bojujeme na Slovensku?

Podľa dlhodobých prieskumov sa u nás na prvom mieste stále drží alkoholizmus. Približ-

ne 400 000 dospelých Slovákov má problémy s alkoholom, čo znamená, že buď hazardne pijú, alebo sú už závislí. Dá sa z toho dostať, ale kým sa tak stane, vzniknú za tú dobu škody – či už zdravotné alebo rodinné, ani nehovoriac o negatívnych dopadoch na osobnú kariéru. Na druhom mieste je u nás závislosť od tabaku, nikotínu, čiže fajčenie cigariet. Z ostatných ilegálnych látok je u nás najčastejšia závislosť od kanabisu. Ďalej nasleduje pervitín a heroín. Našťastie, v porovnaní s alkoholom a cigaretami sú tieto látky u nás ešte stále ťažšie dostupné, čo sa prejavuje aj na ich zvýšenej cene, ktorá dokáže už v počiatočnej fáze väčšinu potenciálnych „záujemcov“ odradiť.

Ako to vyzerá so závislosťami v detskej populácii?

Na prvom mieste najrozšírejších návykových látok u detí trpiacich závislosťou je tabak – už niektorí 13 – 14-roční pravidelne fajčia. Ďalej to je závislosť od prchavých látok, napr. tolúenu, čo je častejšie v sociálne slabších vrstvách. Top trojku uzatvára, ako inak, alkohol. „Našťastie“, na Slovensku konzumujú maloletí alkohol najskôr „len“ epizodicky, preto sa závislosť u nich nevyvinie tak rýchlo. Pravdou je však i to, že im v extrémnych prípadoch hrozia otravy, niekedy až smrteľné, a deti či mladiství skončia na urgentnom prijíme.

Ktoré typy závislosti sa liečia najťažšie?

Veľmi ťažké je to pri závislosti od prchavých látok, pretože tá sa vo vyššom veku zvyknú skĺbiť s alkoholizmom a drogovou závislosťou, čo častokrát vedie až k ťažkému poškodeniu mozgu, k demencii. Smutným dôkazom sú 25-roční invalidizovaní pacienti, ktorí v dôsledku tejto poruchy výrazne intelektovo zaostávajú, až degradujú. Neľahkou úlohou je i liečba závislosti od alkoholu a heroínu. Samotný proces liečby však pre pacientov ani zďaleka nepredstavuje jedinú

výzvu, ktorej musia na svojej odvykacej ceste úspešne čeliť. Jej zvládnutie totiž ešte automaticky nerysuje hrubú čiaru za závislosťou. Závislosť sa totiž výrazne podpisuje na zdravotnom stave svojej „obeti“ a nielen tom aktuálnom – i keď, samozrejme, veľmi záleží na type užívanej drogy a jej špecifických vlastnostiach. Ak napr. niekto užíva „len“ heroín, ale následne sa lieči, zvyčajne sa zo závislosti aj dostane a nemusí mať žiadne trvalé následky. Iným prípadom sú alkoholici, ktorým niektoré zdravotné poškodenia ostávajú i potom, čo prestanú piť.

Aké ďalšie možnosti ponúkate pacientom vo vašom centre?

V ponuke máme 16 druhov programov, ktoré zohľadňujú význam individuálneho prístupu, ako aj potreby skupinovej psychoterapie. Skupinová dynamika zohráva v liečbe totiž veľmi veľkú úlohu, pretože pacient vidí, že problémy nemá len on a že na ne existuje kvalitné životné riešenie. Ponúkame 9 skupín pre ambulantných pacientov pre liečbu závislosti od alkoholu. Extra skupina existuje pre tých, čo abstinujú, ale prekonalí akútnu liečbu závislosti od drog. Potom máme 3 skupiny pre ľudí, čo sa liečia z patologického hráčstva. Zvláštny program máme pre ľudí so závislosťou od tabaku. Pacientom so závislosťou od heroínu a opioidov, okrem tzv. čistej liečby po farmakologickej detoxifikácii, ponúkame ako alternatívu i substitučnú liečbu. V predklinickej fáze v rámci motivačnej terapie umožňujeme pacientom anonymnú výmenu použitých ihliel a striekačiek za sterilné ako prevenciu šírenia krvou prenosných ochorení u injekčných užívateľov. Vykonávame didakto-terapeutické sedenia. Máme skupinové stretnutia pre príbuzných a blízkych našich pacientov. V následnej starostlivosti okrem terénnej terapie organizujeme kluby abstinentov, aktuálne ich je päť. Ďalšou formou je lôžková liečba, lebo

mnohí ľudia nie sú schopní na začiatku abstinovať. Keď to je nevyhnutné, na sanatórnom oddelení na Jaskovom rade realizujeme prekonanie abstinenčných príznakov pacientov vstupujúcich do liečby formou hospitalizácie. Detoxifikácia trvá spravidla dva týždne, s možnosťou pokračovania ďalších desať týždňov v pobytovej, tzv. odvykacej terapii. Robíme aj preventívne programy pre študentov formou rôznych prednášok na základe požiadaviek škôl, kde vidia, že tento problém existuje, resp. mu chcú predísť. A ešte máme anonymnú linku pre gambleroch. To je bezplatné číslo, na ktoré môžu telefonovať a poradiť sa. Často tak robia aj ich príbuzní.

Nakoniec nám ešte prezradte, čo u vás zavážilo pri rozhodnutí vyštudovať medicínu.

Vždy som sa orientoval na pomoc ľuďom a už na strednej škole som rozmýšľal o tom, že budem psychológom. Potom som zistil, že ako psychiater by som mal širšie možnosti pomoci, keď ide o vážne problémy duševných porúch. A tak som išiel študovať medicínu, i keď na začiatku štúdia som zmenil názor na špecializáciu a v prvých ročníkoch som chcel byť najprv chirurgom, neskôr gynekológom, ale nakoniec som sa predsa len vrátil k psychiatrii. Vždy ma však zaujímala medicína ako celok. Tento komplexný prístup presadzujeme aj v našom centre, takže neliečime závislosť alebo pridružené duševné choroby izolovane, ale snažíme sa, aby sme sa postarali aj o liečbu telesných následkov závislosti. Na našom lôžkovom oddelení tak so súhlasom pacientov a po konziliálnych vyšetreniach a konzultáciách s „povolanými“ odborníkmi u nich liečime celú paletu ochorení. Takže neliečime len jeden problém, ale snažíme sa uzdraviť, pokiaľ je to možné, celého človeka.

Jana Blusková
Foto: archív L. O.

Etnológ – emeritný profesor Ján Podolák sa dožíva 90 rokov

17. mája 2016 sa okrúhleho životného jubilea dožil Dr. h. c. prof. PhDr. Ján Podolák, DrSc. – významná osobnosť slovenskej etnológie, ktorá viac ako polstoročie aktívne formovala a ovplyvňovala podobu tejto vednej disciplíny. Jeho práce patria z hľadiska materiálového rozsahu, metodologického prístupu i teoretických zovšeobecnení k fundamentom domácej vedy. Nemenej dôležitá sa stala na vedecko-pedagogickom poli i jeho organizačná činnosť.

Rodák z mnohodetnej roľníckej rodiny z Dolnej Súče (okres Trenčín) maturoval v roku 1946 na piaristickom gymnáziu v Trenčíne. Odbor národopis v kombinácii s históriou absolvoval na (vtedajšej) Slovenskej univerzite v Bratislave v roku 1951 ako jeden z jeho prvých povojnových absolventov a onedlho prišiel do novozaloženého Národopisného ústavu SAV. V roku 1966 sa vrátil na Filozofickú fakultu UK, kde pracoval až do roku 1991. Neskôr pôsobil ako vedecký pracovník Matice slovenskej a poradca pre národnostné vzťahy v Kancelárii prezidenta SR. Od roku 1997 sa spolupodieľal na vzniku Univerzity sv. Cyríla a Metoda v Trnave, kde bol až do roku 2004 vedúcim Katedry etnológie. V rokoch 1999 až 2002 pôsobil na tejto univerzite aj vo funkcii rektora. Od roku 2014 je emeritným profesorom.

Ján Podolák je autorom, spoluautorom alebo zostavovateľom 25 knižných publikácií. Je autorom vyše 100 vedeckých štúdií a ďalších vyše 300 príspevkov a odborných prác publikovaných v domácich i zahraničných periodikách a zborníkoch.

Ústrednou a celoživotnou odbornou témou je pre Jána Podoláka agrárna kultúra. Svedčí o tom aj jeho dizertačná práca „Pastierstvo na Horehroní“, ktorú obhájil v roku 1961 a publikácia „Pastierstvo v ob-

lasti Vysokých Tatier“ (1967). Svoje početné výskumy pastierstva na Slovensku (ale aj na Balkáne a Kaukaze) pretavil do množstva štúdií a vedeckých textov. Napokon pripravil široko koncipovanú monografiu „Tradičné ovčiarstvo na Slovensku“ (1982), na základe ktorej získal aj titul doktora vied (1986). Svoje bádanie v tejto oblasti završil rozsiahlou a očakávanou syntézou „Tradičné poľnohospodárstvo na Slovensku“ (2008). Jubilant sa

venoval aj ďalším oblastiam predovšetkým ľudovej materiálnej kultúry (transport, strava, domáca výroba, osídlenie a hospodárske stavby) a výraznejšie sa tiež zaoberal dejinami odboru. Ďalšou z jeho významných tém bola problematika národnostných menšín, interetnických vzťahov na Slovensku a Slovákov v zahraničí; prispel aj do oblasti teórie a metodológie vedy.

Ján Podolák patrí do generácie, pred ktorou stála úloha vybudovať novodobé vedeckovýskumné inštitúcie. Zhostil sa jej so sebe vlastným entuziazmom, vytrvalosťou a energiou. Tak sa podieľal vo funkcii vedeckého tajomníka, vedúceho oddelenia a napokon aj zástupcu riaditeľa na formovaní práce Národopisného ústavu SAV. Spoluzakladal odborové periodikum Slovenský národopis (1953) a až do roku 1960 v ňom vykonával funkciu výkonného redaktora. Podieľal sa na formovaní Slovenskej národopisnej spoločnosti (1958). Spoluzakladal Medzinárodnú komisiu pre štúdium ľudovej kultúry v oblasti Karpát a Balkánu a v rokoch 1959 – 1979 bol jej generálnym tajomníkom.

Po návrate na fakultu, na ktorej sa už v roku 1964 externe habilitoval na docenta, sa jeho úsilie sústredilo na vytvorenie vedeckovýskumného pracoviska – Kabinetu etnológie (1968) a vybudovanie samostatnej

SPOMÍNANIE

Doc. MUDr. Mikuláš Toldy, CSc. (1926 – 1996) 90. výročie narodenia

V tomto roku si s úctou pripomíname nedožitú 90. narodeniny doc. MUDr. Mikuláša Toldyho, CSc., ktorý pôsobil ako emeritný prednosta Gynekologicko-pôrodníckej kliniky Jesseniovej lekárskej fakulty UK v Martine (JLF UK), bol členom Slovenskej gynekologicko-pôrodníckej spoločnosti Slovenskej lekárskej spoločnosti (SGPS SLS) a viacerých odborných komisií, koordinátorom celoštátnych vedeckých konferencií, uznávaným prednášateľom doma aj v zahraničí. Doc. Toldy bol tiež autorom knižných, časopiseckých a zborníkových publikácií, obľúbeným pedagógom, vyhľadávaným ženským lekárom a pôrodnikom.

Narodil sa 18. júna 1926 v Kyjaticiach v okrese Rimavská Sobota. Na Lekárskej fakulte vtedy ešte Slovenskej univerzity v Bratislave bol promován v roku 1951. Pracoval na I. a II. gynekologicko-pôrodníckej klinike Lekárskej fakulty UK v Bratislave (LF UK) pod vedením profesorov Svetozára Štefánika a Aurela Hudcoviča.

Kandidátsku dizertačnú prácu „Experimentálna štúdia tehotenského zvracania“ realizoval vo Fyziologickom ústave LF UK pod vedením akademika Juraja Antala. Publikoval ju v roku 1962.

Habilitačnú prácu „Možnosti a význam sledovania krvných strát počas gynekologických operácií“ obhájil v roku 1965. V roku 1973 uverejnil monografiu „Straty krvi pri pôrodoch“. V období 1967 – 1968 absolvoval študijný pobyt v anglickom Edinburhu. Po príchode „spriatelenej armády“ v roku 1968 dokázal svoju ľudskú čestnosť – vrátil svoju členskú legitímáciu nadriadeným orgánom.

Napriek tomu mu bola v roku 1974 zverená výchova mladých lekárov a vedenie Ženskej kliniky JLF UK v Martine. Prednostom kliniky bol až do svojho odchodu do dôchodku v roku 1990.

Doc. Toldy vynikal nesmiernou pracovitosťou, pre mladých lekárov bol nedosiahnuteľným vzorom. Dokázal sa celé dni a noci venovať experimentom, analyzovať dosiahnuté výsledky a klinické sledovania ešte bez výpočtovej techniky. Toto všetko mu zaslúžene prinieslo medzinárodné uznanie v odborných kruhoch. Doc. Toldy bol však nielen vynikajúcim pôrodnikom, operatérom, ale aj vedúcou osobnosťou. Správne a múdro usmerňoval samostatnú vedeckú činnosť svojich mladých spolupracovníkov. Napriek neľahkej dobe podporoval ich dlhodobé študijné pobyty na klinikách za

Katedry etnografie a folkloristiky (1969). Inicioval aj Seminarium ethnologicum (1968) – medzinárodné študentské semináre spojené s terénnym výskumom, ktorých sedem ročníkov sa uskutočnilo na Slovensku a ďalšie tri v zahraničí. V roku 1969 založil cudzojazyčný slavistický zborník *Ethnologia Slavica* a do roku 1996 bol jeho hlavným redaktorom. V roku 1991 bol J. Podolák inaugurovaný za profesora. Jubilat zostavil tiež viacero národopisných monografií (Horehronie I, Zamagurie, Vajnory, Horná Cirocha, Záhorská Bratislava, Rača, Heľpa, Dolná Súča); aktívne sa zúčastňoval na tvorbe syntetických prác tradičnej kultúry – Etnografického atlasu Slovenska (1990) a Encyklopédie ľudovej kultúry Slovenska (1995). V roku 1992 obnovil a do roku 1997 viedol ako predseda Národopisný odbor Matice slovenskej. Pôsobil ako člen redakčných rád viacerých časopisov a zborníkov doma i v zahraničí, spomeňme aspoň *Ethnologia Europaea* (Kodaň) a *Ethnology* (Pittsburg).

Ján Podolák je držiteľom medzinárodnej ceny G. Pitřeho; Herderovej ceny (1974) a ďalších domácich ocenení. V roku 1989 bol menovaný za riadneho zahraničného člena Kráľovskej akadémie Gustáva Adolfa v Uppsale.

Húževnatosť, cieľavedomosť, optimizmus, rovnako srdečnosť a úcta v prístupe k ľuďom bez rozdielu ich postavenia, prajnosť, zvlášť ku študentom i ku kolegom – aj to sú vlastnosti, ktoré charakterizujú osobnosť jubilanta. Pán profesor, ďakujem, že som Vás smel osobne spoznať a pracovať s Vami!

Juraj Janto, Katedra etnológie a muzeológie FIF UK

hranicami. Takto sa mu podarilo vychovať serióznych odborníkov, svojich nástupcov. Jeden z nich dodnes pôsobí ako prednosta Gynekologicko-pôrodnicej kliniky JLF UK v Martine – je ním prof. MUDr. Ján Danko, CSc., ktorý zároveň zastáva funkciu dekana JLF UK. Ďalším z jeho úspešných žiakov je prof. MUDr. Miloš Mlynček, CSc., prednosta Gynekologicko-pôrodnicej kliniky Fakultnej nemocnice Nitra. Sú dôstojnými nasledovníkmi svojho učiteľa.

Tak ako bol doc. Toldy náročný voči sebe a svojim spolupracovníkom, bol ľudsky zhovievavý voči rodičkám a pacientkam. Seba nešetřil, no odmietnuť prosbu bol pre neho neznámy pojem. S doc. Toldym som sa stretol a spoznal ho ešte ako poslucháč na fakulte. Významne sa podieľal na chode mládežníckej organizácie. Pracovali sme na I. aj II. ženskej klinike LF UK na Zochovej a Šulekovej ulici v Bratislave. Mnoho rokov sme spolupracovali vo výbore SGPS SLS. Vždy som si ho hlboko vážil pre jeho múdrosť a charakter.

Michal Valent, professor emeritus LF UK

Martin Filko nám bude chýbať

Na Ústave verejnej politiky Fakulty sociálnych a ekonomických vied UK (ÚVP FSEV UK) sme pred pár rokmi uvažovali nad posilnením ekonomických kurzov človekom, ktorý ekonómiu nielen teoreticky ovláda, ale má skúsenosť s aplikáciou ekonomických princípov v rozhodovaniach vo verejnom sektore. Doc. Miroslav Beblavý navrhol Martina Filka a ten sa na pár rokov stal naším kolegom.

Čerstvý absolvent Erasmus University v Holandsku so špecializáciou na „health economics“ a zároveň i so skúsenosťou zo slovenskej praxe na Inštitúte finančnej politiky (IFP) na Ministerstve financií Slovenskej republiky bol ideálnou kombináciou teórie a aplikovanej ekonómie v praxi. Vynikajúco tak dopĺňal náš tím politológov, sociológov a ekonómov v odbore verejná politika, ktorá stavia na multidisciplinarite a aplikovanej výučbe s prepojením na riešenie aktuálnych výziev verejného sektora. Plný pozitívnej energie a chuti do práce nastúpil Martin ako vyučujúci na plný pracovný úväzok a učil nielen povinné ekonomické kurzy v oblasti verejnej politiky ako napr. verejné financie, ale rozhodol sa zaviesť aj nové voľiteľné kurzy: teória rozhodovania a zdravotnícka politika. Sám totiž veľmi dobre vedel, že vo verejnom sektore sa robia ťažké rozhodnutia a študentov na to pripravoval. Zdravotnícka politika bola jeho srdcovkou a veľmi túžil, aby aj u nás vyrástla generácia odborníkov, ktorá sa špecializuje a rozumie ekonomickým dilemám v zdravotníctve. Sme radi, že tento kurz na ústave stále máme a učí ho jeho absolvent a náš doktorand Roman Mužik, ktorý aj pôsobil v slovenskom „think tanku“ Health Policy Institute.

Keď som sa na jeseň akademického roka 2015/16 stala riaditeľkou ÚVP, znova som hľadala ekonóma s reálnou skúsenosťou z verejného sektora na to, aby učil ekonómiu vo verejnej politike.

Ako prvému som zavolať Martinovi. Napriek jeho pracovnej vyťaženosťi – bol už riaditeľom IFP a pracoval na množstve nových koncepcií ako napr. hodnota za peniaze (value for money) – sme sa hneď dohodli, poznal náš ústav a prácu so študentmi mal rád. Aj oni si ho obľúbili, a to dokonca až tak, že ho presvedčili, aby ich učil aj v tomto letnom semestri kurz verejné financie. A tak tentokrát Martin zavolať mne s tým, že chce učiť a študenti ústavu sú super. Veľmi ma to potešilo, spokojnosť totiž bola na oboch stranách, čo nie je v akademickom svete úplne bežné. Konzultoval s nami novú učebnicu behaviorálnej ekonómie a rád sa spolu so študentmi aj mimo vyučovacieho procesu zúčastňoval na rôznych odborných diskusiách, ktoré ÚVP FSEV UK pravidelne organizuje.

Martin však, na náš veľký žiaľ, tento semester nedoučí našich študentov, ani nebude v štátnicovej komisii, nebudeme si volať ohľadom rozvoja ústavu, nebude už viac ani živo a zanietene diskutovať. Martin tragicky odišiel a posledná rozlúčka s ním sa konala v Bratislave 15. apríla 2016. Boli sme tam aj s našimi študentmi. Veľmi nám bude chýbať náš dobrý kamarát, výborný a obľúbený kolega i učiteľ.

Martin, zbohom!

**Emília S. Beblavá
a Katarína Staroňová,
ÚVP FSEV UK**

Vďaka nemu stojí v Afganistane základná škola

V minuloročnom júnovom čísle Našej univerzity sme našim čitateľom ponúkli rozhovor s medzinárodne uznávaným odborníkom v oblasti mikrobiológie a lekárskej parazitológie doc. RNDr. Nasírom Ahmadom Jalilim, CSc., MPH, afganským rodákom, ktorý už od roku 1995 pôsobí na Lekárskej fakulte UK (LF UK). Ako nám Nasir Jalili prezradil už v minuloročnom interview, na konci roku 2013 sa pustil do výstavby základnej školy na periférii svojho rodného mesta Mazar-i-Sharif, ktorá by v danom regióne bola prvým vzdelávacím zariadením, pričom by do spádovej oblasti školy patrilo až 10 000 obyvateľov. Jeho ambiciózný projekt, materiálne odkázaný predovšetkým na finančné príspevky štedrých darcov (autora projektu nevynímajúc), už vtedy predpokladal budovu s pôdorysom 600 m², s finálnou kapacitou do 600 žiakov s 8 triedami a cca 15 – 20 učiteľmi. Jednou z ďalších kľúčových ambícií projektu je umožniť prístup k vzdelaniu aj pre dievčatá. Dievčatá sú v súčasnosti často silne diskriminované v prístupe k vzdelaniu a budovaná škola chce proti tejto diskriminácii bojovať práve svojím príkladom. O tom, aké pokroky vo všetkých svojich zámeroch hlási projekt za uplynulý rok, nás opäť informoval samotný pôvodca myšlienky.

redakcia

Nastal čas bilancovania. Pred dvomi rokmi sme sľúbili, že s Božou pomocou a vďaka podpore štedrých darcov presťahujeme deti z ulice do školy do marca 2016, keď sa v Afganistane začína nový školský rok. Zatiaľ sa nám podarilo premiestniť 180 detí (dievčat aj chlapcov) do 5 tried, zamestnali sme 6 učiteľov (z toho 3 ženy), strážnika a školníka. Medzi deťmi sú 3 siroty, ktoré by sme chceli špeciálne podporovať. Žiaľ, školu sme otvorili iba v provízorných podmienkach, lebo z vlastných aj z vyzbieraných prostriedkov sme nateraz viac nezvládli. No keď zvážim, že 28. marca 2015 sme iba kopali základy hlavnej budovy, musím uznať, že sa nám odvtedy podaril priam zázrak! Momentálna situácia v Afganistane totiž realizácii projektov veľmi nepraje – krajinou, žiaľ, lomcujú nepokoje a v mnohých odvetviach vládnu korupčné praktiky. Navyše, náš projekt skutočne začínal od nuly.

Priložené fotografie dokumentujú, ako sa projekt od získania pozemku v decembri roku 2013 a začatím samotnej výstavby v auguste 2014 rozvíja a v akom štádiu práve je. Od augusta do októbra 2014 sa pracovalo na výstavbe obvodového múra okolo celej plochy 4000 m². Nasledovalo vykopanie a obetónovanie 78 m hlbkej studne od marca do apríla 2015, aby škola mala zabezpečenú vodu v inak suchom regióne. Obvodové múry budovy sa

postavili potom v marci až júni 2015 a v júli až septembri sa spravila železobetónová deka s plochou 600 m². V období september – november 2015 sa dokončili omietky, v závere roka 2015 sa zrealizovali terénne úpravy dvora, vybudovali sa záchody pre deti, dotiahla sa výstavba zásobárne vody – vodojemu, čiastočne sa osadili okná a dvere na budove. Dokopy sa preinvestovalo už 115 000 €.

A čo je potrebné ešte urobiť? Celkový rozpočet stavby je cca 200 000 €. Na jej dokončenie je potrebné ešte realizovať s uvedeným rozpočtom nasledovné časti a práce: škola ešte súrme potrebuje postaviť 1. poschodie (aby sme dali priestor aj deťom vo vyšších ročníkoch), zhotoviť strechu budovy školy a kompletný odkvapový systém, izolovať strechu budovy, aby nám do školy nezatekalo, dokončiť WC a zásobárenie vody pre deti mimo budovy školy, zakúpiť stoly a stoličky do ďalších 4 tried, katedry pre učiteľov a nábytok do celej školy, inštalovať podlahy... V ďalšej etape plánujeme aj ihriská, telocvičňu, seminárnu miestnosť a počítačovú miestnosť s internetovým pripojením. Skrátka, je toho ešte veľa. Pri dostatku finančných prostriedkov je však reálne možné, že na jar 2017 začne výučba ďalších žiakov. To je aj náš cieľ.

Po dokončení bude škola odovzdaná do pôsobnosti ministerstva školstva na základe

Začiatok výstavby v roku 2015

už uzatvorenej dohody. Škola teda bude prevádzkovaná ako verejná z prostriedkov ministerstva školstva a pod patronátom Združenia pre pomoc rozvoja vzdelávania a zdravotníctva v Afganistane. Vláda sa prostredníctvom ministerstva školstva zaviazala financovať mzdy učiteľov a učebnice a dohliadať na výučbový proces a jeho úroveň.

Touto cestou by som sa chcel úprimne poďakovať všetkým ľuďom, ktorí sa akoukoľvek finančnou čiastkou rozhodli prispieť na dobrú vec – tu spomeniem aspoň niekoľko mien z UK: doc. Daniel Böhmer, doc. Alžbeta Blehová, doc. Milan Trizna, prof. Štefan Toma, prof. Dušan Meško, prof. Pavel Babál. A osobitne by som sa rád poďakoval prof. Vladimírovi Krčmérymu, ktorý ma podporoval už od začiatku. Samozrejme, projekt výstavby podporili aj mnohí ďalší moji kolegovia, ale i ľudia, ktorí ma v živote nevideli. Sám som do tohto projektu investoval svoje celoživotné úspory, nemalo prispeli aj moji príbuzní. No každý cent došiel priamo do cieľa! Rovnako ďakujem aj dekanom Lekárskej fakulty UK a Prírodovedeckej fakulty UK, ktorí mi umožnili usporiadať prednášky pre zamestnancov a študentov o našom projekte. Výstavba školy nebola jednoduchou prácou, ale niečo sme už dokázali. Nedávno som mal možnosť na vlastné oči vidieť výsledok a verte mi, že nadšenie tých detí, učiteľiek a učiteľov stojí za to.

Nasir Jalili, LF UK

Slávnostné otvorenie školy

Veľké a malé trable

Jedným z úskalí slovenského pravopisu je písanie malých a veľkých začiatkových písmen. Na hodinách slovenského jazyka sme sa o nich naučili, že veľké písmená píšeme na začiatku vlastných mien a pomenovaní a malými písmenami sa začínajú všeobecné podstatné mená. Napriek tomu sa pri „rozhodovaní“, či použijeme malé alebo veľké písmeno, niekedy poriadne zapotíme.

Problematické bývajú mená príslušníkov „skupín“. Ak ide o obyvateľské mená príslušníkov národných, etnických a obyvateľských skupín, zapisujeme ich vždy s veľkým začiatkovým písmenom: *Slovák* aj *Neslovák*, *Európanka* či *Stredoeurópanka*, *Košičanka*, *Oravec* i *Oravčan*, *Róm*, *Arabka*, *Moslim*, *Židovka*, *Hind*. Problémy robia predovšetkým posledné štyri, a preto ich rozoberieme.

Jedným z dôvodov, prečo niekedy v textoch nachádzame slová *Arab* či *Arabka* s malým začiatkovým písmenom, môže byť, že *Arabi* a *Arabky* nemajú jeden samostatný štát (a nie sú jeden národ). Príslušníkov a príslušníčky etnik však zapisujeme s veľkým začiatkovým písmenom aj vtedy, ak ide o viaceré etnické národy, ktoré môžu byť územne rozptýlené – podobne ako v prípade *slovanských* národov – preto aj *Arabov* a *Arabky* uvádzame s veľkým začiatkovým písmenom. Druhý dôvod môže byť, že *arabské* národy často zamieňame s *moslimami*, ktorí sa (ako veriaci) nepišu s veľkým začiatkovým písmenom.

Zo zamieňania *arabských* národov s *náboženskými* „skupinami“ však vyplýva aj opačný prípad, keď o ľuďoch vyznávajúcich *islam* píšeme ako o *Moslimoch* či *Moslimkách*. Avšak *islam* je univerzálne náboženstvo a neviaže sa na etnikum, teda hovoríme o veriacich, a preto by sme mali tieto slová písať s malými začiatkovými písmenami. Slovo *Moslim* (ako „príslušník etnika“) síce nachádzame v Pra-

vidlách slovenského pravopisu, čo môže zväzdať k tomu, aby sme napríklad v rámci snahy o korektnosť písali o *Moslimoch* a *Moslimkách*, avšak ide iba o jednu etnickú „skupinu“ v Bosne a Hercegovine.

Rovnaké pravidlá platia aj v ďalších uvedených prípadoch, keďže môžeme hovoriť o židovskom národe a o židovskej viere a o hindskom (alebo indickom) etniku a o hinduistickej viere. Veriacich budeme zapisovať ako *židov* a *židovky*, *hindov* či *hindky*, poprípade *hinduistov* alebo *hinduistky* a príslušníkov národov zasa s veľkými začiatkovými písmenami – *Žid*, *Židovka*, *Hind*, *Hindka*, *Ind* či *Indka* (už nie *Hinduista* či *Hinduistka*).

Mgr. Alena Faragulová,
Katedra slovenského jazyka FiF UK

LISTUJEME V STARÝCH ČÍSLACH

Naša univerzita 1981, ročník XXVII., č. 7

Ján Schuster

Richňava – ideálne miesto na aktívny oddych

Univerzita Komenského ponúka všetkým svojim zamestnancom a študentom jedinečnú možnosť spoznať krásny kus Slovenska, konkrétne Banskú Štiavnicu a jej okolie. Univerzitná chata, ktorá sa nachádza neďaleko Richňavského jazera (3 km od Štiavnických Banií), záujemcom poskytuje celoročnú možnosť ubytovania a stravovania. Je ideálnym miestom na prežitie príjemnej dovolenky plnej zážitkov. Okrem pešej turistiky (výstup na Sitno, prechádzky okolo množstva jazier a tajchov) núka Banská Štiavnica a jej okolie nemalo príležitosti na aktívny oddych. Keďže daná oblasť patrí k vyhľadávaným cykloturistickým destináciám, môže sa pochváliť viacerými cyklotrasami pre náročných i menej náročných. Za zmienku stojí aj pozoruhodná zbierka kultúrnych pamiatok, ktoré sa určite oplatí na-

vštvíť: kaštieľ Antol, Nový a Starý zámok, Kalvária či pivovar ERB v Banskej Štiavnici. Na svoje si však prídu aj vyznávači skalolezectva na miestnych skalách v okolí vrchu Sitno, ba aj tí, ktorí sa zaujímajú o bane a baníctvo (štôlna Bartolomej a Glanzen-

berg) a radi by si doniesli domov malý suvenir v podobe vlastnoručne vydolovanej rudy. V prípade záujmu nás kontaktujte na e-mailovej adrese robert.ronda@uniba.sk.

Róbert Ronda,
vedúci UVZ UK Richňava

Erich Fromm: „Materinská láska je... (tajnička 1). Nemusí sa... (tajnička 2), nemusí sa... (tajnička 3).“

				Bais lorzas	kód letiska Amery Municipal	záhyby (špan.)	mužské meno	francúz. sídlo	zaútočil	existuješ	zn. piva	zn. stolovej vody	Rastislav (dom.)	
				odroda sadrovca										
				patriaca Horatiovi										
				dunia							vemeno (franc.) oslovenie (odb.)			
				pis	2 americký literát									
				pán (čes.)				býv. špan. cyklista						
				pery (čes.)				chumáče						
Olano alokúcia	poľovnícky pes	kolónie	1	krop africký smrteľný vírus		živočích dával do obalu					baklažán (čes.)	odseklo		
pracujete motykou						vyradený tovar opäť				Lesotho (MPZ) čulo				
individuá						3 glg								
trufo (hovor.)					veľké miestnosti povzdych				Cecília (dom.) cín (zn.)					
nepodlahol							stával sa sivým							
vykoktal							zdanlivo							

RND: Daniela Kalaninová, PhD.

Správne znenie krížovky posielajte na adresu nasa.univerzita@uniba.sk do 10. júna 2016 a vyhrajte osušku s logom UK. Spomedzi správnych odpovedí vyžrebujeme výhercu, ktorého meno uverejníme v budúcom čísle Našej univerzity.

Vyhodnotenie z minulého čísla: **Hans Christian Andersen:** „Všetky knihy zožltnú, ale kniha prírody má každý rok... **TAJNIČKA: NOVÉ NÁDHERNÉ VYDANIE.**“
Správnu odpoveď poslala aj **Monika Škvarková.**
Srdečne blahoželáme!

KARIKATURA

Autor: doc. PaedDr. Anton Lednický, PhD., FTVŠ UK

Čo nájdete v júnovej Našej univerzite?

- ✓ **Generálna riaditeľka UNESCO Irina Bokova prednášala na UK**
Čím zaujala preplnenú Aulu UK? Aké ocenenie si z rúk rektora UK prevzala?
- ✓ **Informačné centrum UK oslávilo svoje druhé narodeniny**
Koľko otázok zodpovedali pracovníci infocentra od otvorenia v máji 2014? Aké novinky pribudli do ponuky infocentra?
- ✓ **Univerzita prerozdelená viac ako 270 000 eur mladým vedcom a učiteľom**
Aké projekty získali tohtoročné Granty UK? Ktorá fakulta UK bola najaktívnejšia v podávaní žiadostí o grant?
- ✓ **veľa ďalšieho zaujímavého čítania**

Comenius University scientists are helping in the fight against tuberculosis

Scientists from an international consortium, including Comenius University in Bratislava (CU), have been able to solve the three-dimensional structure of the PatA enzyme, which is essential for the building of important components of the cell sheath of *Mycobacterium tuberculosis* – the pathogen which is a causative agent of tuberculosis. Mgr. Zuzana Svetlíková-Palčeková, Ph.D.; Assoc. Prof. RNDr. Jana Korduláková, Ph.D.; and Assoc. Prof. RNDr. Katarína Mikušová, Ph.D., from the Department of Biochemistry at CU's Faculty of Natural Sciences all took a significant role in this research.

The 2016 Medic of the Year is from the CU Faculty of Medicine

The winner of the 2016 Medic of the Year award is Eva Korňanová, a sixth-year student of General Medicine at the CU Faculty of Medicine. Korňanová won the award from a field of 129 contenders studying in the fifth and sixth years of General Medicine.

A student from CU's Jessenius Faculty of Medicine has once again excelled at an international students' scientific conference.

Anna Šrenkelová, a third-year student in the Midwifery programme at CU's Jessenius Faculty of Medicine in Martin, won the top prize for the second time at the 11th National Students' Scientific Conference in Bachelors' and Masters' Non-medical Health Disciplines, which took place on 21 April 2016 at the Faculty of Health Studies at the University of Pardubice, for her work entitled "A Mother's Expectations of Her Support Person at Birth", which was completed under the supervision of Mgr. Eva Urbanová, Ph.D.

Selected events from the CU rector's programme

15 April – CU Rector Prof. RNDr. Karol Mičieta, Ph.D., welcomed Roberto Martini, the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Italy to the Slovak Republic, to Comenius University.

27 April – Prof. Mičieta negotiated with the Minister of Education, Science,

Research and Sport of the Slovak Republic, Prof. Peter Plavčan, on the matter of preparing a joint SASPRO programme involving the Slovak Academy of Sciences (SAS), the Slovak University of Technology, and CU, which will provide scientists from abroad with the opportunity to work at the SAS's scientific organizations.

The CU rector welcomed the Chinese ambassador

On 14 April 2016 the CU rector welcomed the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the People's Republic of China to the Slovak Republic, Lin Lin, to the university in the presence of RNDr. Peter Moczo, DrSc (Vice-rector for Science and Postgraduate Study) and Mgr. Magdaléna Belková (Head of CU's Department of International Relations). Ambassador Lin presented his credentials to the President of the Slovak Republic, Andrej Kiska, on 8 December 2015. The ambassador was accompanied by the Chinese embassy's head of political section and spokesperson, Wang Ruxiang.

The Croatian Minister of Foreign Affairs visits Comenius University

On 29 April 2016 the Croatian Minister of Foreign and European Affairs, Miro Kovač, visited the university. He gave a lecture in the Rector's Hall on the theme of "Croatia as an Intersection between Central and Southeast Europe". At the lecture's conclusion, the rector presented him with a CU Memorial Medal.

The CU Faculty of Management is helping craftsmen get going in business

Through its Faculty of Management and within the Erasmus+ programme, Comenius University became a part of the OER-CRAFT (Open Educational Resources for Arts & Crafts) project, which is aimed at manufacturers of produced and artistic goods, and which aims to create an online educational programme for them. The OER-CRAFT project has been supported by the European Union within the Erasmus+ programme and Key Action 2 – Strategic Partnerships in the Field of Education, Training and Youth. Over the two years of the project's duration, eight partner organizations from six countries in Europe have participated.

A Faculty of Mathematics, Physics and Informatics student wins a mathematics competition

Martin Vodička, a third-year student of Mathematics at the CU Faculty of Mathematics, Physics and Informatics, was the winner of the Vojtěch Jarník International Mathematical Competition (VJIMC), which took place from 6 to 9 April 2016 in Ostrava. He succeeded in the competition against 78 participants from 13 European countries in the category of university students aged under 25. The VJIMC has taken place every year since 1991. Its official language is English. The competition's organizer is the Faculty of Science at Ostrava University.

Using chocolate to fight high blood pressure

An experiment by CU student Štefan Lukáč which was applied on rats proved that epicatechin slows down the growth of blood pressure and the development of hypertension. Epicatechin is a natural antioxidant present in chocolate, green tea and red wine. This research activity, which earned Štefan Lukáč second place at the Semmelweis International Students' Conference 2016 in Budapest in the category of Basic Science, began as a part of a framework project involving the CU Faculty of Medicine and the Institute of Normal and Pathological Physiology at the SAS with the name "Epicatechin in the Prevention of the Early Development of Primary Hypertension: Mechanisms of Action in the Cardiovascular and Central Nervous System".

Law students at a prestigious international competition in Vienna

In the week before Easter (17 to 24 March 2016), the prestigious Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot was held for the 23rd time in Vienna. This prestigious competition for law students involved 311 universities from 67 countries and included many prominent institutions. Students from the CU Faculty of Law participated in the competition for the eighth time; this year's CU team was made up of Štefan Ágh, Anna Bojová, Barbora Ivanová and Simona Katerinková under the leadership of coaches Pavel Lacko and Michal Hrušovský. This year the CU team were awarded an honourable mention for one of the best memoranda on behalf of the claimant.

Mgr. John Peter Butler Barrer, PhD.

INFORMAČNÉ CENTRUM UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

magnetka

Originálna

Univerzita Komenského
Šafárikovo nám. 6, Bratislava
prízemie novej budovy
(vchod z Múzejnej ulice)

Otvorené v pracovných dňoch

10.00 – 16.00 hod.

+421 2 592 44 986

infocentrum@uniba.sk

Viac informácií:

www.uniba.sk/infocentrum